Bytom

Radzionków

Bytomska Spółka Węglowa S.A. w Bytomiu

Agencja Inicjatyw Lokalnych S.A. w Bytomiu

Materiały Informacyjne na sesję Rad Miejskich Bytomia i Radzionkowa

Bytom. 11.12.1998

Informacja dotycząca Gminy Bytom

Szanowni Państwo

Problem górnictwa węgla kamiennego w Polsce narastał przez wiele lat. Korzyści z taniego węgla i produkowanej z niego energii czerpała cała gospodarka, przy czym uciążliwości ekologiczne i społeczne, spowodowane wydobyciem węgla kamiennego, przez dziesiątki lat dotyczyły i nadal dotyczą w głównej mierze Śląska i Zagłębia. Skala problemu , jakim jest restrukturyzacja górnictwa oraz zakres uciążliwości i szkód w gminach objętych eksploatacją węgla powodują, że przerastają one znacznie możliwości samego górnictwa oraz władz lokalnych .

Gmina Bytom cechuje się dużą koncentracją wszystkich, równolegle występujących problemów restrukturyzacyjnych, a wynika to z faktu, iż praktycznie całe życie gospodarcze i społeczne Bytomia jest bezpośrednio lub pośrednio powiązane z górnictwem. Od wieków bowiem rozwój gospodarczy i społeczny miasta związany był z górnictwem.

Wzmożona eksploatacja górnicza przypadała na lata 50, 60, 70-te. Na terenie Bytomia prowadziło wówczas działalność 7 kopalń węgla kamiennego, 2 zakłady wydobywcze rud cynku i ołowiu, rozbudowana była sieć powiązań pomiędzy kopalniami a podmiotami różnych sektorów współdziałającymi z górnictwem, a także infrastruktura nieprodukcyjna związana z obsługą kopalń.

Obecnie na terenie miasta działają 4 kopalnie węgla kamiennego, tj. „Bobrek-Miechowice", „Centrum-Szombierki", „Powstańców Śląskich", „Rozbark" oraz kilkanaście podmiotów w sektorach bezpośrednio lub pośrednio współdziałających z górnictwem.

Eksploatacja węgla w Bytomiu prowadzona pod gęsto zabudowanymi terenami powoduje duże szkody w infrastrukturze technicznej i zabudowaniach, natomiast kopalnie nie mają wystarczających środków finansowych na ich usuwanie. Nie rozwiązany został dotąd poważny problem dotyczący finansowania zastępczego budownictwa mieszkaniowego.

Kryzys górnictwa szczególnie boleśnie dotyka sferę, za którą odpowiada samorząd, w tym infrastrukturę komunikacyjną, mieszkaniową, oświatę, służbę zdrowia i inne ważne dziedziny. Bytomska Spółka Węglowa S.A. jest największym podatnikiem gminy Bytom, stąd brak zaplanowanych wpływów powoduje ogromne trudności w racjonalnym wykonywaniu budżetu.

W tej sytuacji, władze miasta są żywo zainteresowane podnoszeniem atrakcyjności inwestycyjnej, a co za tym idzie rozwojem na terenie miasta podmiotów gospodarczych silnych ekonomicznie i podejmują w tym kierunku stosowne działania. Wymienić tutaj należy w szczególności:

- powołanie Agencji Inicjatyw Lokalnych S.A., będącej instytucją Kontraktu Regionalnego, której celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego i społecznego na obszarze gmin akcjonariuszy; AIL S.A. posiada doświadczenia w sporządzaniu ofert inwestycyjnych mających na celu aktywizację terenów i obiektów górniczych i może stanowić element wspierający proces restrukturyzacji górnictwa;
- wdrażanie Systemu Informacji o Terenie, posiadającego procedury i techniki zbierania, przechowywania, aktualizacji, przetwarzania i dystrybucji danych; Miejski System Informacji o Terenie stanowi ważny instrument w procesie pozyskiwania i aktywizacji przedsiębiorczości lokalnej;
- podjęcie przez Radę Miejską uchwały w sprawie utworzenia Strefy Aktywności Gospodarczej; niniejsze przedsięwzięcie ma na celu prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji gospodarczej na terenach funkcjonalnie i przestrzennie związanych z górnictwem węgla kamiennego;
- dostosowywanie sieci szkół ponadpodstawowych i kierunków kształcenia do zmieniających się potrzeb rynku pracy oraz zgodnie z preferencjami uczniów, m.in. poprzez:

- likwidację zawodowych szkół górniczych i przekształcanie ich w szkoły o nowych, atrakcyjnych kierunkach kształcenia , a także

- rozbudowę sieci szkół ogólnokształcących.

Pragnę podkreślić, iż Gmina Bytom , na terenie której skupia się główna działalność eksploatacyjna kopalń, jest żywo zainteresowana trwającym procesem restrukturyzacji spółki, co znajduje wyraz w różnych formach współuczestniczenia gminy w tym procesie. Władze miasta dostrzegają bowiem, iż warunkiem powodzenia restrukturyzacji górnictwa jest partnerskie współuczestnictwo w tym procesie podmiotów gospodarczych górnictwa, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji regionalnych.

Realizowana strategia restrukturyzacji BSW S.A. ukierunkowana jest na proces likwidowania trwale nierentownych kopalń z kończącymi się zasobami, przy zachowaniu wydobycia z obszarów rentownych i docelowo wykreowaniu podmiotów silnych ekonomicznie. Bytomska Spółka Węglowa S.A. jest obecnie największym pracodawcą w mieście. Ze względu na poziom restrukturyzacji zatrudnienia związany z wdrożeniem rządowego programu restrukturyzacji górnictwa, BSW S.A. poszukuje rozwiązań stwarzających możliwości alternatywnego zatrudnienia dla pracowników, którzy będą musieli poszukiwać pracy poza górnictwem.

Należy się jednak spodziewać, iż realizacja programu restrukturyzacji BSW S.A. może wpłynąć na pogorszenie się sytuacji na bytomskim rynku pracy.

Z szacunkowych danych wynika bowiem, że do roku 2002 ze struktur BSW S.A. odejdzie ponad 8 tys. pracowników, z czego ponad 4 tys. odejdzie na odprawy jednorazowe. Zakłada się, że przynajmniej połowa z tej liczby pracowników poszukiwać będzie alternatywnego zatrudnienia na terenie gmin, na których funkcjonują kopalnie BSW S.A.

Na podstawie dotychczasowych badań wnioskować należy, że szanse zatrudnienia poza górnictwem pracowników odchodzących z kopalń będą malały w miarę pojawiania się

na rynku pracy coraz większej ich liczby. Szereg badań prowadzonych nad sytuacją społeczną rodzin bytomskich wykazało, że bezrobocie jest dysfunkcją społeczną, która może generować szereg zagrożeń dla kondycji i funkcjonowania rodziny. Szczególnie podkreślić należy ryzyko zwiększenia się w Bytomiu liczby:

- rodzin objętych zjawiskiem bezrobocia,
- rodzin z więcej niż 1 osobą bezrobotną
- rodzin objętych współwystępowalnością bezrobocia z innymi dysfunkcjami takimi jak np. wielodzietność.
- rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (funkcjonowanie na pograniczu minimum socjalnego lub w warunkach ubóstwa).

Istotne jest również podkreślenie, że tak zwana dekompozycja dotychczasowej sytuacji społeczno-zawodowej i materialnej wielu rodzin górniczych powodować będzie stałe poczucie zagrożenia i niepewności co do ich dalszych losów, a w ślad za tym generować może szereg zjawisk negatywnych.

Zaznaczyć należy, iż w perspektywie 2-3 lat niniejsze problemy dotyczyć mogą również restrukturyzacji hutnictwa.

Wdrażana reforma administracyjna kraju z dniem 1 stycznia 2000 roku nakłada na jednostki samorządu terytorialnego zadania związane z problematyką zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu , w tym m.in. inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz udzielanie pomocy bezrobotnym w podejmowaniu działalności na własny rachunek. Stanowi to asumpt do podejmowania stosownych działań w tym zakresie już dzisiaj.

Wiadomo, że tworzenie alternatywnych miejsc pracy i skuteczna promocja zatrudnienia to problem skomplikowany i trudny, także dla krajów bardziej rozwiniętych gospodarczo niż Polska.

Truizmem będzie zatem stwierdzenie, iż kreowanie alternatywnych pracy miejsc wykracza poza możliwości finansowe gmin górniczych. Konieczne jest zatem uruchomienie ustawowych instrumentów ekonomiczno - finansowych i innych preferencji oraz przedsięwzięć organizacyjnych, wspierających proces odbudowy regionów górniczych, zachęcających podmioty gospodarcze już funkcjonujące, jak i potencjalnych inwestorów do inwestowania na obszarach gmin górniczych oraz promujących zatrudnienie w sektorach pozagórniczych.

Bytom jest miastem o dużym potencjale gospodarczym, z rozwijającą się sferą małych i średnich przedsiębiorstw i rozwijającą się infrastrukturą finansową.

Dodatkowym atutem miasta jest dogodne położenie w istniejącym i projektowanym układzie komunikacyjnym. Rada Miejska w Bytomiu uchwałą z grudnia 1996r. zaopiniowała pozytywnie przebieg odcinka płatnej autostrady A-1 na terenie miasta Bytomia. Projekt przewiduje poprowadzenie autostrady równolegle do północnej obwodnicy miasta z węzłem na ulicy Strzelców Bytomskich i dalej przez Dąbrowę Miejską do węzła „Wieszowa". Przebieg autostrady przez Bytom otworzy przed miastem oraz przed całym regionem możliwości i szanse rozwoju cywilizacyjnego, a także w dogodny sposób połączy zachodnią część aglomeracji katowickiej z portem lotniczym w Pyrzowicach.

Wszystko to, w sytuacji następującej restrukturyzacji górnictwa - przemysłu obecnie wiodącego w gospodarce miasta, stanowić może szansę dla jego rozwoju. Należy oczekiwać, iż restrukturyzacja Bytomskiej Spółki Węglowej S.A., z jednej strony, spowoduje zwiększone zapotrzebowanie na nowe miejsca pracy, z drugiej strony, pozwoli na zagospodarowanie górniczych obszarów przemysłowych.

Proponowana w prezentowanym na dzisiejszej Sesji „Programie zamknięcia i zagospodarowania terenów po likwidowanych kopalniach oraz programie restrukturyzacji zatrudnienia w Bytomskiej Spółce Węglowej" strategia stwarza możliwość zastosowania

nowatorskich rozwiązań dotyczących skoordynowania działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy, a przede wszystkim stwarza możliwość odnowy gospodarczej gmin objętych działalnością BSW S.A. Tereny uwolnione po zamykanych kopalniach będą przygotowywane do lokalizowania nowej działalności gospodarczej lub będą udostępniane mieszkańcom miast jako tereny parkowe do rekreacji i uprawiania sportów. Zagospodarowanie terenów po zlikwidowanych kopalniach będzie następowało zgodnie z zasadami ochrony środowiska oraz w sposób umożliwiający zagospodarowanie istniejącej infrastruktury, obiektów przemysłowych i budynków na cele gospodarcze. Na zagospodarowanych terenach powstaną nowe miejsca pracy. W ten sposób realizacja programu winna się przyczynić do poprawy jakości życia w Bytomiu oraz miastach sąsiednich.

Uzyskanie pomocy Banku Światowego pozwoli na rozpoczęcie prac nad realizacją prezentowanych projektów.

Informacja dotycząca Gminy Radzionków

Panowie Przewodniczący

Panie i Panowie

Gmina Radzionków, jako samodzielny podmiot powstała 1 stycznia br.
Przez 23 lata byliśmy elementem składowym gminy Bytom.
Gmina liczy 18 000 mieszkańców i ma powierzchnię 1325 ha.
Miejsc pracy posiadamy około 7000. Bezrobotnych zarejestrowanych w Rejonowym Urzędzie Pracy – około 454 na dzień 30.11.1998 r., co stanowi 2,5 % całej populacji.

Górnictwo na naszym terenie ma swoje początki w XIII wieku. W latach 1871 – 77 została zbudowana kopalnia „Radzionków", którą zlikwidowano w 1997 r. I tak przez te 100 lat byliśmy jako miejscowość w większości monotematyczni, nastawieni li tylko na wydobywanie surowców.
Dziś górnictwo węglowe, a co za tym idzie – kopalnia to dla wielu podstawa egzystencji, jak i tradycyjny ośrodek życia społecznego.

Gmina od pierwszych dni swego samodzielnego bytu poświęca wiele uwagi i zainteresowania wszelkimi próbami ponownego i prawidłowego zagospodarowania potencjału gospodarczego likwidowanej kopalni oraz generowanie nowych miejsc zatrudnienia dla górników i innych osób dotkniętych utratą dotychczasowego miejsca pracy.
Jednakże tworzenie nowych miejsc pracy to trudny i skomplikowany problem, bo tworzenie miejsc pracy, to efekt długotrwałego procesu, planowej, skoordynowanej i konsekwentnej współpracy bardzo wielu podmiotów, instytucji i organizacji.

W tym miejscu dziękuję Zarządowi Bytomskiej Spółki Węglowej, iż w planach realizacji programu zagospodarowania terenów po byłych kopalniach znalazł się teren kopalni „Radzionków".

Zdaniem Samorządu Lokalnego gminy Radzionków – zaproponowana strategia w przedłożonym projekcie stwarza możliwości zastosowania takich rozwiązań modelowych dla restrukturyzacji górnictwa, że jest realna możliwość odnowy gospodarczej, nie tylko dla gminy, ale nawet dla całego regionu.

Przedstawiony projekt instytucjonalnego rozwiązania restrukturyzacji zatrudnienia, przygotowany przez Zespół ds. Społecznych i konsultowany na spotkaniach roboczych z przedstawicielami Banku Światowego, instytucjami lokalnymi i regionalnymi - oraz przyjęta koncepcja utworzenia Centrum Rozwoju i Koordynacji Lokalnej jest rozwiązaniem trafionym.

Centrum Rozwoju i Koordynacji Lokalnej - nie jest kolejną instytucją, ale jest propozycją wspólnego rozwiązania przez organizacje lokalne – lokalnych problemów.

Proponowane rozwiązanie to tworzenie mechanizmów skutecznie wspierających proces wspólnego zagospodarowania istniejących możliwości poprzez :

- generowanie miejsc zatrudnienia dla górników i innych osób dotkniętych utratą miejsca prac na obszarze funkcjonowania BSW S.A. oraz
- promocji rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, na terenie gmin, w obszarze których funkcjonuje BSW S.A.

To nowatorskie rozwiązanie stwarza możliwości kreowania alternatywnych miejsc pracy, między innymi dla mieszkańców naszej gminy.

Reasumując w imieniu Samorządu Lokalnego Gminy Radzionków – wyrażamy pisemną zgodę na uczestnictwo w systemie Centrum Rozwoju i Koordynacji Lokalnej, gdyż w tymże Centrum upatrujemy skutecznego mechanizmu łączącego w sobie wiele instytucji, jak i osób aktywnie działających lub zainteresowanych działaniem na rzecz tworzenia miejsc pracy.

BURMISTRZ

Gustaw Lechlik

Bytomska Spółka Węglowa S.A.
w Bytomiu

PROGRAM
RESTRUKTURYZACJI BSW S.A.

REFERAT NA SESJĘ RAD MIEJSKICH

BYTOMIA I RADZIONKOWA

Bytom. 11.12.1998

Wprowadzenie

Bytomska Spółka Węglowa S.A. utworzona została w 1993 r. z kapitałem własnym (kapitał akcyjny i zapasowy), w wysokości **233.530.900 zł** (w tym kapitał akcyjny = **175.148.400 zł**).

W skład Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. weszło 12 kopalń. Bardzo zróżnicowana i w większości niekorzystna sytuacja ekonomiczno-finansowa kopalń funkcjonujących w odmiennych warunkach techniczno-ekonomicznych sprawiła, że sytuacja Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. od chwili jej powstania była bardzo trudna co obrazuje wynik finansowy netto na dzień 30.04.1993 r., który wyniósł **-99.590.400 zł**.

Przejęcie przez Spółkę od kopalń znacznego zadłużenia, bez możliwości jego zredukowania z uwagi na nierentowną działalność zakładów górniczych (m.in. z powodu nadmiernego zatrudnienia), brak rozwiązań systemowych, wyposażenie Spółki w nie odpowiadający jej potrzebom majątek oraz wiele innych zjawisk, wywierały niekorzystny wpływ na wyniki finansowe Spółki, doprowadzając do utraty płynności finansowej.

Ten stan rzeczy, wobec zagrożenia Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. upadłością, wymagał niezwłocznego podjęcia radykalnych działań restrukturyzacyjnych.

Kopalnie wchodzące w skład Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. charakteryzowały się wówczas następującymi wskaźnikami techniczno-produkcyjnymi:

- zdolność produkcyjna = 63 tys t/d;
- średnie dzienne wydobycie z jednej ściany = 830 t/d;
- średnia dzienna ilość czynnych ścian = 84 ścian;
- wydajność na jednego zatrudnionego = 362 t/prac./rok;
- czynny obszar górniczy = 215 km^2.

Poziom zatrudnienia w 1993 r. wynosił **41.673 pracowników**. Stan zasobów operatywnych określono wówczas na stosunkowo wysokim poziomie **500 mln t** dającym złudną żywotność niektórych kopalń sięgająca nawet do ok. **45 lat**.

W związku z tak zidentyfikowanym stanem wyjściowym w pierwszym *„Biznes Planie"* sformułowano następującą misję Spółki:

> ***„Uratowanie przed postawieniem w stan upadłości Spółki a następnie uzyskanie rentowności poprzez natychmiastową restrukturyzację"***

Działania restrukturyzacyjne w latach 1993-1997.

Realizując program głębokiej restrukturyzacji kopalń BSW S.A. w latach 1993÷1997 doprowadzono do zmiany modelu organizacyjnego Spółki poprzez :

- likwidację nierentownych kopalń Paryż i Pstrowski,

- połączenie kopalń Centrum i Szombierki, Bobrek i Miechowice,
- utworzenie Zakładów Usług Górniczych Radzionków i Szombierki,
- przekształcenie kopalń Pstrowski, Paryż, Jowisz i Grodziec w spółki prawa handlowego.

W wyniku tych przemian uzyskano następujące efekty :

- zmniejszono obszar górniczy z 215,5 km^2 do 87,4 km^2;
- zmniejszono liczbę szybów z 67 do 45,
- zmniejszono liczbę ścian z 84 do 40,
- zwiększono średniodobowe wydobycie z jednej ściany z 830 t/d do 1148 t/d,
- zmniejszono liczbę oddziałów powierzchniowych z 225 do 104,
- zwiększono wartość udziałów w spółkach prawa handlowego (bez wierzycielskich) ze 100 tys. zł. do 217.454 tys. zł.
- zmniejszono liczbę obiektów socjalno-bytowych i mieszkalnych z 2.754 do 1.733,

Restrukturyzacja zatrudnienia.

Szczególnie istotnym zagadnieniem w procesie restrukturyzacji BSW S.A. był problem zmniejszenia zatrudnienia i alokacja pracowników z obszarów likwidowanych. Do dnia dzisiejszego **zmniejszono zatrudnienie o ok. 18.300 pracowników** w tym między innymi :

- z tytułu osłon socjalnych o ok. 5.000 pracowników,
- z tytułu ubytków naturalnych o ok. 8.000 pracowników.

W ramach prowadzonego procesu restrukturyzacji na bazie majątku kopalń **utworzono do dnia dzisiejszego 3.600 nowych miejsc pracy** dla pracowników kopalń BSW S.A., których koszty utworzenia poniosła BSW S.A., gwarantując jednocześnie 2 letni pakiet usług. Przy założeniu, że koszt utworzenia jednego miejsca pracy wynosi ok. 30 tys. zł. (wg danych Rejonowych Urzędów Pracy), łączne koszty poniesione przez BSW S.A. z tego tytułu wyniosły 108 mln zł.

W omawianym okresie Spółka prowadziła również restrukturyzację finansową polegającą na :

- wdrożeniu postępowania układowego z wierzycielami,

- odraczaniu i rozłożeniu terminów płatności oraz umorzeniu zobowiązań;

dzięki czemu uzyskano umorzenia zobowiązań z różnych tytułów łącznie na kwotę 635 mln zł (wg stanu na 31.12.1997 r.).

Pomimo podjęcia tak wielu działań restrukturyzacyjnych już od momentu utworzenia BSW S.A. sytuacja ekonomiczno – finansowa Spółki jest nadal bardzo trudna. Przejawia się to głównie brakiem płynności finansowej w tym zwłaszcza bieżącym regulowaniem zobowiązań wobec budżetu, dostawców materiałów i usług oraz gmin.

Program restrukturyzacji kapitałowo – organizacyjnej.

W połowie 1997 r., kiedy okazało się, że proces narastania zadłużenia grozi postawieniem Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. w stan upadłości, Zarząd BSW S.A. zgodnie z zaleceniami Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, w 1997 r. przygotował kompleksowy program restrukturyzacji Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. p.n. ***„Program naprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej BSW S.A. – restrukturyzacja kapitałowo-organizacyjna z uwzględnieniem oddłużenia BSW S.A."***

Program ten zawiera bezprecedensowe rozwiązania, gdyż pozwala nie tylko wyeliminować groźbę upadłości Spółki ale również uzyskać rentowną działalność zakładów górniczych i tworzonych przedsiębiorstw usługowych, realizujących proces dywersyfikacji, z równoczesnym prowadzeniem wyodrębnionej działalności likwidacyjnej we wszystkich kopalniach.
Realizację tego programu rozpoczęto już w 1997 r. i aktualnie jego zaawansowanie wynosi ok.. **40 %**.

Główne założenia tego programu to :

- wykreowanie nowych zakładów górniczych, eksploatujących tylko najlepsze, najbardziej wydajne złoża węgla, z zatrudnieniem gwarantującym uzyskiwanie wysokiej wydajności, bez obciążenia kosztami utrzymania obiektów socjalnych i mieszkaniowych, a także bez obciążenia długami;

- zlikwidowanie obszarów nierentownych w ramach samodzielnych podmiotów prawa handlowego;

- utworzenie przy wykorzystaniu majątku kopalń szeregu nowych stanowisk pracy w ramach podmiotów gospodarczych (w postaci spółek prawa handlowego) działających zarówno w sferze usług produkcyjno-handlowych, jak wzbogacania węgla, remontów maszyn, magazynowania towarów, produkcji ciepła oraz usług socjalnych i mieszkaniowych;

- przekształcenie BSW S.A. w spółkę dominującą holdingu, realizującą przede wszystkim funkcje strategicznego programowania i sterowania funkcjonowania Bytomskiej Grupy Kapitałowej, a ponadto wykonującą zadania w ramach działalności koncesyjnej w dziedzinie sprzedaży węgla, obrotu nieruchomościami i gry kapitałowo-finansowej.

Realizacja *„Programu ...”*

Założenia strategiczne *„Programu ...”* Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. a także zawarte w nim kierunki restrukturyzacji zamierzamy realizować w całkowitej zgodności z **projektem rządowego programu restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego**, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wykorzystanie uregulowań zawartych w ***Górniczym Pakiecie Socjalnym***.

Ma to szczególne znaczenie w kontekście realizacji niekonwencjonalnych rozwiązań systemowych polegających na **dwuetapowym przekształceniu** istniejących kopalń – zakładów Bytomskiej Spółki Węglowej S.A., w spółki prawa handlowego prowadzących do wykreowania rentownych zakładów górniczych.

W rezultacie generalnie z każdej z kopalń wykreowane zostaną dwa podmioty gospodarcze z których jeden będzie realizował zadania związane z likwidacją zbędnej infrastruktury technicznej, a drugi rentowną działalność wydobywczą na wyselekcjonowanym złożu, wydzielonym obszarze i w oparciu o niezbędny potencjał produkcyjny i zatrudnienie gwarantujące uzyskanie odpowiedniego wskaźnika wydajności relatywnego do istniejących warunków geologicznych i górniczych.

Skonkretyzowane przedsięwzięcia w poszczególnych sferach działalności wynikające z *„Programu ...”*, to:

1. W sferze ***techniczno-organizacyjnej:***

   - utworzenie w latach 1998 - 1999 sześciu spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z kopalń – zakładów BSW S.A.: KWK „Andaluzja”, KWK „Powstańców Śląskich”, KWK „Centrum-Szombierki”, KWK „Julian”, KWK „Bobrek-Miechowice” i KWK „Rozbark”, **dokończenie tym samym procesu przekształcenia kopalń w spółki prawa handlowego**;

   - utworzenie w 1999 r. spółek prawa handlowego – ***zakładów górniczych*** na podstawie ich *„Biznes Planów”*, gwarantujących działalność gospodarczą bez strat: ZG „Brzeziny” z KWK „Andaluzja” Sp. z o.o., ZG „Bytom-I” z KWK „Powstańców Śląskich” Sp. z o.o., ZG „Centrum” z KWK „Centrum-Szombierki” Sp. z o.o., ZG „Piekary” z KWK „Julian” Sp. z o.o., ZG „Bytom-II” z

KWK „Bobrek-Miechowice" Sp. z o.o. i ZG „Bytom-III" z KWK „Rozbark" Sp. z o.o.;

- **zrestrukturyzowanie metodą likwidacyjną** w latach 1999 i 2000 z wykorzystaniem uregulowań prawa geologicznego i górniczego a następnie uregulowań kodeksu handlowego, kopalń spółek prawa handlowego: KWK „Andaluzja" Sp. z o.o., KWK „Powstańców Śląskich" Sp. z o.o., KWK „Centrum-Szombierki" Sp. z o.o., KWK „Julian" Sp. z o.o., KWK „Bobrek-Miechowice" Sp. z o.o. , KWK „Rozbark" Sp. z o.o. oraz wcześniej utworzoną KWK „Grodziec" Sp. z o.o.;

Biorąc pod uwagę fakt, że obecnie w stanie likwidacji znajdują się kopalnie Spółki z o.o. „Paryż", „Pstrowski" i „Jowisz", wszystkie 12 kopalń, które weszły w skład Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. w 1993 r. podlegać będą całkowitej lub częściowej likwidacji.

Przekształcenia kapitałowe doprowadzą do powstania grupy kapitałowej o strukturze ***holdingowej*** cechującej się przejrzystymi zasadami funkcjonowania i sprawowania zarządzania, która kształtować będzie strategię rozwoju całej grupy oraz realizować funkcje odpowiednie dla każdego szczebla zarządzania.
Powyższe przekształcenia będą dokonywane w takim trybie który doprowadzi w rezultacie do poprawy struktury majątkowo-kapitałowej w Bytomskiej Spółce Węglowej S.A. jak i w poszczególnych spółkach zależnych, w stopniu eliminującym groźbę upadłości i zagrożenia wynikającego z art. 430 kodeksu handlowego.
Przyjęta ścieżka przekształceń umożliwi podjęcie już w 2000 r. ewentualnych działań prywatyzacyjnych w utworzonych zakładach górniczych o najdłuższej żywotności oraz w tworzonych podmiotach gospodarczych wykonujących usługi, zgrupowanych w Bytomskim Holdingu Produkcyjno-Usługowym S.A..

W ten sposób stworzone zostaną korzystne warunki do udostępnienia akcji inwestorom strategicznym w ramach procesu prywatyzacji w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych za zgodą Rady Ministrów.

2. W sferze ***techniczno-technologicznej:***

W konstruowaniu modeli zakładów górniczych wykorzystana zostanie bieżąca weryfikacja bazy zasobowej kopalń pod względem ekonomicznej przydatności i zapotrzebowania rynku, która w jej kolejnych etapach doprowadziła do wyselekcjonowania złoża o dobrych parametrach jakościowych dostosowanych do potrzeb rynku.

Aktualnie udokumentowane zasoby w nowoopracowanych Projektach Zagospodarowania Złoża w ogólnym bilansie zasobów charakteryzują się następującymi parametrami:

- 94,0 % zasobów o wartości opałowej większej niż 25 MJ/kg;
- 97,0 % zasobów o zawartości popiołu mniejszej niż 15 %;
- 95,0 % zasobów o zawartości siarki mniejszej niż 1,0 %.

Taki potencjał bazy zasobowej pozwalał będzie na bezpieczne prowadzenie efektywnej eksploatacji w perspektywie kilkunastu lat funkcjonowania kopalń kolejno sczerpujących swe zasoby w Bytomskiej Spółce Węglowej S.A..
Wydobycie prowadzone będzie w przeważającej części systemem zawałowym o najniższych kosztach eksploatacyjnych i to w rejonach najmniejszej uciążliwości prognozowania szkód górniczych.
Równocześnie tak selektywnie zweryfikowane złoże pozwoli na sukcesywne zwiększenie koncentracji wydobycia i wydajności pracy relatywnie do istniejących warunków górniczo-geologicznych w utworzonych zakładach górniczych.

Aktualnie zweryfikowane wg kryteriów lokalnych Bytomskiej Grupy Kapitałowej **zasoby ekonomicznie uzasadnione do wydobycia wynoszą 143 mln t.**
Pozwala to na dokonanie wstępnej **prognozy żywotności nowotworzonych zakładów górniczych**, która przedstawia się następująco:

- **ZG „Brzeziny"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Andaluzja" Sp. z o.o.) **5 lat tj. do 2003 roku** jako samodzielny podmiot, a następnie dalsze 10 lat jako podmiot zintegrowany z ZG „Piekary";

- **ZG „Bytom-I"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Powstańców Śląskich" Sp. z o.o.) **5 lat tj. do 2003 roku**;

- **ZG „Centrum"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Centrum-Szombierki" Sp. z o.o. i KWK „Powstańców Śląskich" Sp. z o.o.) **17 lat tj. do 2015 roku**;

- **ZG „Piekary"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Julian" Sp. z o.o. i KWK „Andaluzja" Sp. z o.o.) **15 lat tj. do 2013 roku**;

- **ZG „Bytom-III"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Bobrek-Miechowice" Sp. z o.o.) **22 lata tj. do 2020 roku**;

- **ZG „Bytom-II"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Rozbark" Sp. z o.o.) **21 lat tj. do 2019 roku**;

- **ZG „Wojkowice"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Jowisz" Sp. z o.o.) **4 lata tj. do 2002 roku**;

- **ZWSM „Jadwiga"** Sp. z o.o. (na bazie zasobów KWK „Pstrowski" Sp. z o.o.) **5 lat tj. do 2003 roku**.

Przewiduje się, że w świetle powyższych kryteriów przy aktualnym rozeznaniu złoża radykalnie zostanie skrócona żywotność KWK „Grodziec" Sp. z o.o. z której wydzielenie zakładu górniczego jest nieuzasadnione. Przewiduje się, że kopalnia ta postawiona zostanie w stan likwidacji na przełomie 1998/1999 r. w zależności od ostatecznego potwierdzenia rozpoznania złoża robotami górniczymi.
W ślad za omawianymi przekształceniami kapitałowo-organizacyjnymi w utworzonych zakładach górniczych - spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością nastąpi optymalne uproszczenie modelu techniczno-technologicznego.
Pozwoli to na:

- zmniejszenie poziomu wydobycia dostosowanego do potrzeb rynku;
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb zdolności produkcyjnych podstawowych ogniw ciągu technologicznego;
- ograniczenie czynnego obszaru górniczego;

Przyjmując za programem rządowym, że załamanie na rynku w 1998 r. ukształtuje zapotrzebowanie na węgiel na tym samym poziomie w latach następnych jak i poziom sprzedaży planowany w 1998 r. to wydobycie w Grupie Kapitałowej będzie na poziomie:

- w 1998 r. - 11,39 mln t;
- w 1999 r. - 10,50 mln t;
- w 2000 r. - 9,86 mln t;
- w 2001 r. - 9,74 mln t;
- w 2002 r. - 9,53 mln t;

i będzie sukcesywnie malało osiągając ostatecznie po zaprzestaniu wydobycia przez ZG „Brzeziny" Sp. z o.o., ZG „Wojkowice" Sp. z o.o. i ZG „Bytom-I" Sp. z o.o. po roku 2003, poziom 7,0 mln t.

Tak więc można stwierdzić, że Bytomska Spółka Węglowa S.A. realizując program naprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej w pełni realizuje kryteria wynikające z rządowego programu restrukturyzacji górnictwa w zakresie obniżenia zdolności produkcyjnych.

Efektem przekształceń kapitałowo – organizacyjnych i przekształcenia Spólki w Holding będzie funkcjonowanie w warunkach gospodarki rynkowej Zakładów Górniczych osiągających dodatnie wyniki finansowe przedstawione poniżej :

- **ZG „Brzeziny"** Sp. z o.o. w Piekarach Śląskich.

- **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–57,00 zł/t** w KWK „Andaluzja" w 1998 r. do **+6,05 zł/t** w Zakładzie Górniczym „Brzeziny" w 2002 r.,

- **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–50.466,0 tys.zł**. w KWK „Andaluzja" w 1998 r. do + **6.856,5 tys.zł**. w Zakładzie Górniczym „Brzeziny" w 2002 r.

- **ZG „Bytom-I"** Sp. z o.o. w Bytomiu.

  - **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–52,35 zł/t** w KWK „Powstańców Śląskich" w 1998 r. do **+19,44 zł/t** w Zakładzie Górniczym „Bytom I" w 2002 r.,

  - **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–52.309,9 tys.zł**. w KWK „Powstańców Śląskich" w 1998 r. do + **17.464,3 tys.zł**. w Zakładzie Górniczym „Bytom I" w 2002 r.

- **ZG „Centrum"** Sp. z o.o. w Bytomiu.

  - **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–26,87 zł/t** w KWK „Centrum-Szombierki" w 1998 r. do **+5,38 zł/t** w Zakładzie Górniczym „Centrum" w 2002 r.,

  - **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–69.550,7 tys.zł**. w KWK „Centrum-Szombierki" w 1998 r. do + **9.759,0 tys.zł**. w Zakładzie Górniczym „Centrum" w 2002 r.

- **ZG „Piekary"** Sp. z o.o. w Piekarach Śląskich.

  - **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–9,52 zł/t** w KWK „Julian" w 1998 r. do **+5,70 zł/t** w Zakładzie Górniczym „Piekary" w 2002 r.,

  - **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–17.372,4 tys.zł**. w KWK „Julian" w 1998 r. do + **11.323,4 tys.zł**. w Zakładzie Górniczym „Piekary" w 2002 r.

- **ZG „Bytom-II"** Sp. z o.o. w Bytomiu

  - **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–5,82 zł/t** w KWK „Rozbark" w 1998 r. do **+9,64 zł/t** w Zakładzie Górniczym „Bytom-II" w 2002 r.,

  - **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–15.589,2 tys.zł**. w KWK „Rozbark" w 1998 r. do + **5.910,9 tys.zł**. w Zakładzie Górniczym „Bytom-II" w 2002 r.

- **ZG „Bytom-III"** Sp. z o.o. w Bytomiu

  - **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–7,93 zł/t** w KWK „Bobrek-Miechowice" w 1998 r. do **+23,92 zł/t** w Zakładzie Górniczym „Bytom-III" w 2002 r.,

  - **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–35.162,3 tys.zł**. w KWK „Bobrek-Miechowice" w 1998 r. do + **50.174,1 tys.zł**. w Zakładzie Górniczym „Bytom-III" w 2002 r.

- **ZG „Wojkowice"** Sp. z o.o. w Wojkowicach.

  - **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–40,62 zł/t** w KWK „Jowisz" w 1998 r. do **+4,38 zł/t** w Zakładzie Górniczym „Wojkowice" w 2002 r.,

  - **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–43.578,6 tys.zł**. w KWK „Jowisz" w 1998 r. do + **2.619,3 tys.zł**. w Zakładzie Górniczym „Centrum" w 2002 r.

- **ZWSM „Jadwiga"** Sp. z o.o. w Zabrzu.

  - **Akumulacja na węglu** wzrośnie z **–20,65 zł/t** w KWK „Pstrowski" w 1998 r. do **+5,38 zł/t** w ZWSM „Jadwiga" w 2002 r.,

  - **Wynik finansowy brutto** poprawi się z **–24.543,3 tys.zł**. w KWK „Pstrowski" w 1998 r. do + **4.130,2 tys.zł**. w ZWSM „Jadwiga" w 2002 r.

Przedstawione powyżej uzyskiwane i przewidywane do uzyskania wyniki ekonomiczne Zakładów Górniczych wskazują na ich rentowne funkcjonowanie od 1999 r gwarantujące tym samym bieżące regulowanie zobowiązań w tym w szczególności wobec gmin na obszarze których prowadzą działalność wydobywczą.

W wyniku dalszych przekształceń po 2000 roku wszystkie utworzone podmioty osiągać będą rentowność i przy założeniu, że koszty fizycznej likwidacji pokryte będą dotacją budżetową, łączny wynik finansowy Grupy Kapitałowej będzie również dodatni.

Efekty wynikający ze sprzedaży kopalń umorzeń zobowiązań wpływający na wynik finansowy Spółki pozwolą, poprzez kapitał zapasowy, na rozliczenie strat z lat ubiegłych. Natomiast rentowność utworzonych podmiotów gwarantujących, że oddłużona Bytomska Grupa Kapitałowa będzie zdrowym organizmem gospodarczym zdolnym do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej.

DZIAŁANIA ZARZĄDU BSW S.A. W RAMACH KONTRAKTU REGIONALNEGO.

Zarząd Bytomskiej Spółki Węglowej S.A., prowadząc proces restrukturyzacji czynnie uczestniczy we wszelkich przedsięwzięciach mających na celu wspieranie procesu przemysłowego rozwoju gminy i tworzenia na jej terenie nowych miejsc pracy. W tym celu Zarząd BSW S.A. wykorzystuje również możliwości stwarzane przez Kontrakt Regionalny dla Województwa Katowickiego.

Przy współudziale BSW S.A. w ramach Kontraktu Regionalnego powstał Górniczy Pilotażowy Segment Lokalny pod nazwą "Północny Obszar Aktywizacji Przedsiębiorczości" sygnowany przez prezydentów 6-ciu miast: Bytomia, Chorzowa, Piekar Śląskich, Rudy Śląskiej, Siemianowic Śląskich i Świętochłowic, a także przez Centrale Związkowe ZZ "Górników" w Polsce, NSZZ "Solidarność" Region Śląsko-Dąbrowski , PZZ "Kadra" a także przez liczne podmioty gospodarcze, instytucje i stowarzyszenia.

Inicjatywa BSW S.A. przyczyniła się do powstania w ramach Segmentu Lokalnego "Północny Obszar Aktywizacji Przedsiębiorczości" czterech instytucji z udziałem kapitałowym BSW S.A.:

- Agencja Inicjatyw Lokalnych S.A. w Bytomiu,
- Centrum Szkolenia i Adaptacji Zawodowej Sp. z o.o. w Bytomiu,
- Bytomski Holding Produkcyjno - Usługowy S.A., który skupia 11 firm powstałych na bazie majątku i zasobów ludzkich restrukturyzowanych kopalń,
- Agencja Poszanowania Energii i Usług Energetyczno - Górniczych ENMAG EG Sp. z o.o. w Piekarach Śląskich

Dzięki działaniom BSW S.A. powstałe w ramach Kontraktu Regionalnego instytucje uzyskały znaczące wsparcie finansowe Skarbu Państwa. W ramach dofinansowania ENMAG -EG Sp. z o.o. otrzymał **600 000 zł,** Centrum Szkolenia i Adaptacji Zawodowej Sp. z o.o.- **290 000 zł.** , Agencja Inicjatyw Lokalnych S.A.- **225 000 zł.** Łączna kwota dofinansowania ze strony Skarbu Państwa, instytucji Kontraktu Regionalnego, powstałych z inicjatywy i z udziałem kapitałowym BSW S.A. wyniosła **1 115 000 zł.**

INICJATYWA BSW S.A. I GMINY BYTOM DOTYCZĄCA ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW PO ZLIKWIDOWANYCH KOPALNIACH.

Wspierając lokalny rozwój gospodarczy na obszarze Gminy Bytom - Bytomska Spółka Węglowa S.A., Gmina Bytom, Centrum Techniki Górniczej w Siemianowicach Śląskich, Agencja Inicjatyw Lokalnych S.A. w Bytomiu oraz Górnośląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw S.A. w Katowicach podjęły współpracę w tworzeniu Parku Przemysłowego na terenie byłej KWK

„Szombierki" w Bytomiu i zagospodarowania terenów po byłych kopalniach „Radzionków" i „Miechowice".

Na wniosek Bytomskiej Spółki Węglowej S.A. oraz władz samorządowych Bytomia Zespoły Ekspertów Banku Światowego opracowali projekt-studium wykonalności „Programu zamknięcia i zagospodarowania kopalń w Bytomskiej Spółce Węglowej S.A. w zakresie zagospodarowania terenów likwidowanych byłych kopalń „Szombierki", „Miechowice", „Radzionków" i tworzenia nowych miejsc pracy ". Główne cele tego projektu to opracowanie ogólnego master-planu dla zamykanych byłych kopalń - „Szombierki", „Miechowice", „Radzionków" oraz pomoc w opracowaniu planów rekultywacji i rozwoju zlikwidowanych kopalń. Opracowane w ramach „Projektu ..." studia zawierać będą aspekty socjalne, środowiskowe, techniczne i ekonomiczne, przedstawiać będą elementy konwersji terenu i odpowiednie programy działań z przybliżonym harmonogramem i wstępnym oszacowaniem kosztów. Wykonana zostanie również ekonomiczna ocena alternatywnych koncepcji rozwoju terenów tych kopalń i wybór najkorzystniejszych pomysłów. Przygotowane zostaną programy działań i inwestycji wraz z planem finansowym. Dla realizacji „Projektu ..." powołany został Komitet Sterujący składający się z przedstawicieli BSW S.A., Gminy Bytom i Agencji Inicjatyw Lokalnych w Bytomiu. Szczegółowymi komponentami „Programu ..." zajmują się zespoły ds. społecznych, ekologicznych i technicznych, zagospodarowania terenu, ekonomicznych i finansowych. Zaproponowany „Projekt ..." powinien pomóc w poprawie warunków życia regionu bytomskiego oraz przyczynić się do jego zrównoważonego rozwoju poprzez efektywne wykorzystanie pozostałości po zlikwidowanych kopalniach „Szombierki", „Miechowice", „Radzionków".

Oczyszczenie środowiska, konwersja istniejącej infrastruktury, przyszłe ekonomiczne wykorzystanie budowli i budynków oraz ich rozwój w kierunku ekonomicznie atrakcyjnego terenu (park przemysłowy, miejsca wystaw, parki rekreacyjne) stworzy miejsca pracy, podczas jednoczesnego przekształcania terenów w ponownie ekonomicznie użyteczne terytorium. Ponieważ historycznie tereny kopalń stanowiły lokalne centra życia, rozsądne przekształcenia pomogą utrzymać ważny akcent tego centrum, wykazując korzyści ze zmian dla społeczności górniczej i całego społeczeństwa. Na podstawie realizowanego studium wykonalności środki na wykonanie projektu pochodzić będą z różnych bilateralnych i konsultacyjnych funduszy kredytowych.

Projekt Ekspertów Banku Światowego

Program zamknięcia i zagospodarowania terenów po likwidowanych kopalniach "Szombierki", "Miechowice" i "Radzionków" oraz program tworzenia nowych miejsc pracy w Bytomskiej Spółce Węglowej S.A.

Bytom. 11.12.1998

Program zamknięcia i zagospodarowania terenów po likwidowanych kopalniach "Szombierki", "Miechowice" i "Radzionków" oraz program tworzenia nowych miejsc pracy w Bytomskiej Spółce Węglowej S.A.

Informacja dla uczestników Sesji Rad Miejskich Bytomia i Radzionkowa
BYTOM, 11 grudnia 1998 roku

Wprowadzenie

Projekt likwidacji kopalń, ponownego zagospodarowania terenów pokopalnianych oraz realokacji zasobów ludzkich został podjęty przez BSW S.A. z wyprzedzeniem w stosunku do przyjętego w lipcu 1998 rządowego programu restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego.

W chwili opublikowania programu rządowego BSW S.A. była w trakcie realizacji własnego programu restrukturyzacji. W wielu kopalniach Spółki w tym czasie już biegły likwidacje i przekształcenia zakładów górniczych.

W tym też czasie BSW S.A. wystąpiła do Banku Światowego o pomoc w realizacji własnego (autorskiego) programu restrukturyzacji i tworzenia alternatywnego zatrudnienia. Głównym elementem strategii tworzenia alternatywnych miejsc pracy było ponowne zagospodarowanie terenów pokopalnianych. Proces ten zapewniłby czasowe miejsca pracy w trakcie oczyszczania i uzdatniania terenu pod dalsze zagospodarowanie terenów oraz stałe miejsca pracy w nowo-utworzonych na tych terenach podmiotach gospodarczych. Zakładano także, że pracownicy którzy nie znaleźliby alternatywnego zatrudnienia na ponownie zagospodarowanych terenach, znaleźliby je na lokalnym rynku pracy.

Sytuacja na rynku pracy zmieniła się jednak dość znacznie na skutek wdrożenia rządowego programu. Nałożenie się na siebie przekształceń gospodarki w ogóle, realizacji programu rządowego i pilotażowego projektu zaproponowanego przez BSW S.A. miało znaczący wpływ na przebieg realizacji programu Spółki.

Prezentowany Państwu Program został opracowany w ramach projektu uruchomionego przez Bank Światowy na wniosek Bytomskiej Spółki Węglowej (BSW S.A.) i władz samorządowych Bytomia. Celem projektu jest opracowanie programu zamknięcia i zagospodarowania terenów trzech kopań: Szombierki, Radzionków i Miechowice; w sposób zgodny z zasadami ochrony środowiska oraz z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych i ekonomicznych, wynikających z proponowanych programów działań. Zaproponowane działania obejmują cztery główne pola:

- społeczne – restrukturyzację zatrudnienia i ponowne zatrudnienie pracowników z zamykanych kopalń,
- ekologiczne – uzdatnienie terenów pod przyszłe zainwestowanie,
- gospodarcze – wybór najkorzystniejszych; dla kopalń w likwidacji: możliwości zagospodarowania terenów,
- zagospodarowanie przestrzenne – skoordynowane planowanie rozwoju gospodarczego na terenach po likwidowanych zakładach przemysłowych.

Zadaniem zespołu wykonawców było wypracowanie metody przeprowadzania zamknięcia kopalń z wykorzystaniem doświadczeń i procedur stosowanych w krajach europy zachodniej oraz wypracowanie strategii restrukturyzacji zatrudnienia.

Opracowanie uwzględnia uwarunkowania i wskazania wynikające z rządowego programu restrukturyzacji górnictwa oraz z programem, jaki równolegle jest realizowany przez Bytomską Spółkę Węglową S.A. Celami programu BSW S.A. są:

- Skuteczna realokacja zasobów ludzkich i materialnych uwolnionych w procesie likwidacji;
- Odpowiednia dywersyfikacja działalności gospodarczej pozwalająca na osiągnięcie przez Spółkę pozytywnego wyniku finansowego;
- Zapewnienie Spółce stabilnej pozycji na rynku;
- Zapewnienie godziwie płatnych i trwałych miejsc pracy w nowych strukturach Spółki;
- Pomoc pracownikom odchodzącym z BSW S.A. w dotarciu do odpowiednich instytucji i programów rynku pracy; oraz
- Wsparcie działań administracji samorządowej, państwowej oraz innych instytucji lokalnymi w zakresie tworzenia alternatywnych miejsc pracy dla byłych pracowników BSW S.A.

Zgodnie ze specyfikacją zadaniem zespołów wykonujących projekt było wypracowanie instrumentów i procedur, które powinny::

„...wspomóc BSW w efektywnym i szybkim wzmocnieniu jej pozycji na rynku i racjonalnym wykorzystaniu siły roboczej. W wyniku przeprowadzenia projektu zamykane kopalnie zostaną zagospodarowane.

Odnośnie wzmocnienia BSW, projekt powinien pomóc:

(a) opracować i wdrożyć plany efektywnego zamknięcia kopalń;

(b) sprawnie przeprowadzić zagospodarowanie pracowników poprzez wspomaganie przygotowania i wdrożenia efektywnych metod poszukiwania alternatywnych miejsc pracy. To działanie obejmie: różne formy szkolenia i przeszkolenia, pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy i inne formy pomocy w zapewnieniu zatrudnienia, promowanie inicjatyw podejmowania własnej działalności i przedsiębiorczości, doradztwo dla zwalnianych pracowników w zakresie efektywnego wykorzystania odpraw i innych osłon socjalnych oraz porady w zakresie możliwości zatrudnienia i związanego z tym przeszkolenia; pomoc w uzyskiwaniu innych środków na zagospodarowanie siły roboczej poprzez instytucje gminne, biura pracy etc., wypracowanie efektywnej współpracy z innymi podmiotami zajmującymi się rynkiem pracy w celu uruchomienia lub zwiększenia możliwości zatrudnienia zwalnianych pracowników, uruchomienie środków promowania mobilności pracowników;

(c) pomoc w uruchomieniu menedżerskich środków informacji i systemów planowania finansowego w celu zoptymalizowania użycia środków.

Realizacja projektu powinna się przyczynić do poprawy jakości życia w Bytomiu i w jego otoczeniu oraz do zrównoważonego rozwoju tego regionu poprzez efektywne zagospodarowanie zamkniętych kopalń, zwłaszcza Miechowice, Radzionków i Szombierki. Uporządkowanie terenów tych kopalń zgodnie z zasadami ochrony środowiska, zagospodarowanie istniejącej infrastruktury, obiektów przemysłowych i budynków na inne niż górnicze cele atrakcyjne ekonomicznie (park przemysłowy, tereny wystawowe, tereny rekreacyjne, etc.) będzie sprzyjało utworzeniu nowych miejsc pracy a równocześnie

przywróci te tereny pod zagospodarowanie. Ze względu na to, że kopalnie stanowią historyczne ośrodki życia społecznego, ich rozsądne przekształcenie (zagospodarowanie) pozwoli na zachowanie istotnych akcentów tych miejsc i równocześnie wskaże korzyści płynące z przekształcenia dla załóg kopalń i dla społeczności miasta."

Finansowanie opracowania projektu Bank Światowy uzyskał z Funduszy Powierniczych postawionych do dyspozycji przez kraje, które zgodziły się na wybranie konsultantów i sfinansowanie ich pracy. Są nimi:

- International Centre for Sustainable Cities, AGRA Earth and Environment Ltd. (Kanada), wykonujący opracowanie części dotyczącej zagospodarowania przestrzennego,
- TECHNM (Flandria, Belgia), wykonujące opracowanie dotyczące oceny skutków ekologicznych procesu zamykania kopalń,
- Fundacja „Obywatele Na Rzecz Demokracji, Polska" (Stany Zjednoczone Ameryki Północnej), wykonujące opracowanie strategii restrukturyzacji zatrudnienia
- SNS Energy (Szwecja), wykonująca studium wykonalności ekonomicznej i finansowej poszczególnych programów cząstkowych.

Dokonano również wyboru lokalnego koordynatora projektu. Jest nim CITEC S.A., której właścicielem jest TECHNUM.

Przebieg realizacji projektu

Projekt rozpoczęto od spotkań, które odbyły się 20 i 21 lipca 1998 roku w Bytomskiej Spółce Węglowej. Celem tych spotkań było przedyskutowanie kwestii organizacyjnych i zapoznanie konsultantów z warunkami wyjściowymi do realizacji projektu a także utworzenie Komitetu Sterującego, którego zadaniem jest monitorowanie postępu prac.

W uzupełnieniu spotkań konsultanci zostali zapoznani z najnowszymi pracami projektowymi, które do tamtej pory zostały zrealizowane na zlecenie BSW S.A. w kopalni „Szombierki" oraz z instytucjami utworzonymi przez BSW i gminę Bytom. Podczas spotkania zostały zaprezentowane instytucje, utworzone jako narzędzia wdrożeniowe do przeprowadzenia zamknięcia kopalń. Były nimi między innymi: Agencja Inicjatyw Lokalnych (AIL) i Strefa Aktywności Gospodarczej.

Wstępna faza projektu umożliwiła skoordynowanie zadań między zespołami autorskimi, przeprowadzenie formalnego przygotowania i zaplanowanie pracy. Podczas fazy wstępnej zespoły, ekologiczny i urbanistyczny, przeprowadziły wizje na terenie likwidowanych kopalń. Kierownicy tych zespołów po przeprowadzeniu wizji i po ponownym przejrzeniu specyfikacji projektowej (ToR) opracowali plany pracy, założenia programowe oraz sporządzili listy informacji, które były niezbędne do wykonywania projektu. Na dostęp do informacji niezbędnych do opracowania niniejszego programu wykonawcy uzyskali zgodę odpowiednich władz państwowych.

Wykonawcy uzgodnili następnie szczegółowe cele, które dotyczyły sposobu wykonania:

(a) przygotowanie ogólnych master planów zamknięcia kopalni Szombierki (w tym przypadku jedynie przegląd istniejących planów i kompilacja dotychczas uzyskanych wyników), Miechowice i Radzionków. Plany powinny uwzględniać aspekty społeczne, ekologiczne, techniczne i ekonomiczne (gospodarcze). Propozycje rozwiązania

poszczególnych problemów związanych z tymi zagadnieniami powinny zostać załączone jako integralne części strategii wdrożeniowej;

(b) *pomoc w wypracowaniu planów uporządkowania i zagospodarowania terenów po zamkniętych kopalniach.*

Wymienione cele zostaną osiągnięte poprzez:

(a) *wypracowanie master planów i projektów, które umożliwią zamknięcie trzech kopalń z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych, ekologicznych i gospodarczych oraz zaproponowanie rozwiązań w tych kwestiach;*

(b) *zaproponowanie sposobów zagospodarowania terenu i związanych z nimi przedsięwzięć, harmonogramów realizacji oraz wstępne oszacowanie kosztów, obejmujące:*

  (i) *ekonomiczną ocenę proponowanych rozwiązań i wskazanie najlepszych spośród nich,*

  (ii) *przygotowanie projektów koncepcyjnych dla wybranych rozwiązań, związanych z nimi szczegółowych planów inwestycyjnych z harmonogramami realizacji i oszacowaniem kosztów,*

(c) *określenie zupełne wykonalności ekonomicznej i finansowej dla różnych części rozwiązań zaproponowanych w częściach (a) i (b) zapisanych powyżej, oraz*

(d) *przygotowanie rozwiązań dotyczących finansowania i wdrożenia łącznie z przeanalizowaniem możliwości utworzenia niezbędnych instytucji do realizacji Projektu i jego części składowych;*

(e) *zaprojektowanie planu uczestnictwa społeczeństwa w celu uzyskania poparcia społeczności lokalnych dla proponowanych zamierzeń.*

Obecnie projekt znajduje się w końcowej fazie realizacji. Zostały opracowane projekty raportów końcowych i przeprowadzono wstępną ocenę wykonalności wariantów uzdatnienia terenu i jego dalszego zagospodarowania oraz restrukturyzacji zatrudnienia.

Program restrukturyzacji zatrudnienia

Projekt początkowo był podejmowany jako studium przykładu w odniesieniu do trzech kopalń w części dotyczącej restrukturyzacji zatrudnienia. Biorąc pod uwagę przemiany zachodzące w otoczeniu górnictwa oraz to, że BSW S.A. restrukturyzuje się w całości, niniejszy projekt nie może być ograniczony wyłącznie do tych kopalń. Nie ma bowiem możliwości zaprojektowania i przeprowadzenia tych działań w oderwaniu od realiów otoczenia i przekształceń zachodzących w samej Spółce.

Z szacunkowych danych wynika, że do roku 2002 z zakładów BSW S.A. odejdzie ponad 8 tysięcy pracowników, z czego ponad połowa odejdzie na odprawy jednorazowe. Część pracowników z zamykanych kopalń znajdzie zatrudnienie w podmiotach tworzonych przez BSW S.A. w ramach różnych działalności gospodarczych. Pozostali pracownicy będą poszukiwać alternatywnego zatrudnienia na poza strukturami spółki na terenie gmin, na których funkcjonują kopalnie BSW S.A.

Proponuje się zatem zrealizowanie dwie ścieżki restrukturyzacji zatrudnienia i zagospodarowania pracowników:

- Wewnętrzną - związaną z realokacją pracowników w ramach zrestrukturyzowanych podmiotów BSW S.A.; oraz
- Zewnętrzną - wyznaczającą kierunek działań związanych ze współpracą z instytucjami lokalnymi na rzecz tworzenia możliwości alternatywnego zatrudnienia dla pracowników opuszczających BSW S.A.

Wewnętrzna ścieżka restrukturyzacji będzie w całości obsługiwana przez BSW S.A., która odgrywa główną rolę w programie i ponosi całkowitą odpowiedzialność za:

- wewnętrzne przekształcenia własnościowe i organizacyjne Spółki;
- dywersyfikację działalności gospodarczej Spółki;
- zapewnienie poziomu zatrudnienia i kwalifikacji pracowniczych niezbędnych dla poprawnego funkcjonowania nowych struktur;
- fizyczną likwidację nierentownych kopalń;
- określenie profilu zawodowego i demograficznego oraz liczby pracowników zmuszonych do zmiany pracy w związku ze zmianami restrukturyzacyjnymi;
- określenie nadwyżki potencjału gospodarczego w postaci nieruchomości oraz majątku ruchomego uwolnionego w procesie likwidacji kopalń; oraz
- odnowę ekologiczną terenów pokopalnianych.

Zewnętrzna ścieżka restrukturyzacji będzie realizowana na zasadzie współpracy z odpowiednimi instytucjami lokalnymi w celu:

- zagospodarowania, zgodnie ze strategią gmin i regionu, terenów uwolnionych po likwidacji kopalń;
- udzielenia pomocy górnikom odchodzących z BSW S.A. w dotarciu do programów i instytucji rynku pracy; oraz
- wsparcia procesu tworzenia alternatywnych miejsc pracy na terenie gmin, na których funkcjonuje BSW S.A.

Instytucją, która przeprowadza restrukturyzację zatrudnienia ścieżką wewnętrzną jest Centrum Szkolenia i Adaptacji Zawodowej (CSiAZ) Do zadań Centrum należy:

- koordynowanie szkoleń;

- dokumentowanie szkoleń i kosztów;
- dobór instytucji szkolących;
- uzyskiwanie funduszy na dofinansowywanie szkoleń;
- monitorowanie jakości szkoleń;
- współpraca z Wojewódzkim Urzędem Pracy;
- współpraca z Rejonowymi Urzędami Pracy w zakresie dofinansowywania szkoleń oraz dostępu do specjalistycznych świadczeń takich jak poradnictwo i ocena możliwości zawodowych.

CSiAZ będzie również odpowiedzialne za współpracę z pozostałymi spółkami węglowymi w zakresie koordynacji specjalistycznych szkoleń w zawodach górniczych czy wymiany kadr pracowniczych.

Biorąc pod uwagę liczbę osób odchodzących z BSW S.A., istniejącą konkurencję na rynku pracy oraz z fakt, że tysiące górników o podobnym profilu zawodowo-społecznym odejdzie w tym samym czasie z całego sektora górnictwa Zespół do Spraw Społecznych uważa, że stworzenie możliwości alternatywnego zatrudnienia dla byłych pracowników BSW S.A. będzie możliwe jedynie przy zastosowaniu specyficznego rozwiązania instytucjonalnego.

Rozwiązanie to powinno mieć na celu stworzenie możliwości skutecznego skoordynowania działań wielu organizacji i instytucji różnych szczebli. Proponuje się rozwiązanie,. Dla potrzeb BSW S.A. proponuje się utworzenie instytucji które na świecie są określane jako **„one-stop-business-center".** Będzie nim „Centrum Rozwoju i Koordynacji Lokalnej" (CRiKL), które będzie kierowało pracownikami poszukującymi nowych możliwości zatrudnienia.

Tradycyjnie one-stop-centers pełnią rolę głównego punktu kontaktowego, służąc lokalnym instytucjom, potencjalnym inwestorom, pracodawcom, pracobiorcom oraz innym organizacjom uczestniczącym w życiu gospodarczym danej społeczności jako forum wymiany informacji, nawiązywania kontaktów, rozwiązywania problemów oraz załatwiania spraw biznesowych.

Skutecznie funkcjonujące one-stop-centers pomagają uzyskać informację odnośnie kluczowych zagadnień społeczno-określonej społeczności czy regionu. Za pośrednictwem one-stop-center można, między innymi, uzyskać informację na temat:

- Instytucji administracji państwowej, regionalnej i lokalnej funkcjonujących na danym terenie;
- Regionalnych i lokalnych instytucji uczestniczących w lokalnym życiu gospodarczym, ich zadań i wzajemnych relacji;
- Planów rozwoju regionu;
- Ustaw, przepisów i regulacji prawnych istotnych dla inwestorów;
- Planów rozwoju społeczności lokalnych;
- Wskaźników ekonomicznych;
- Statystyk dotyczących rynku pracy;
- Instytucji edukacyjnych i szkoleniowych;
- Instytucji i organizacji wspierających pracodawców;
- Możliwości dofinansowania miejsc pracy;
- Instytucji transferu i promocji nowoczesnych technologii;
- Możliwości zakupu lub leasingu nieruchomości;

- Przepisów prawnych dotyczących inwestycji, budownictwa, itp.;
- Możliwości finansowania przedsięwzięć;
- Możliwości pozyskania partnerów; oraz
- Instytucji życia społecznego i kulturalnego.

Celem przyświecającym tworzeniu „one-stop-centers", nie jest tworzenie nowych „super struktur organizacyjnych". Celem tym jest po prostu wykreowanie mechanizmu, dzięki któremu pracodawcy, pracobiorcy, instytucje administracji lokalnej, regionalnej i rządowej, instytucje szkoleniowe oraz powołane do tego instytucje pozarządowe mogą współuczestniczyć w procesie promowania rozwoju lokalnego i tworzenia miejsc pracy. Koordynacja, która jest podstawą skutecznego funkcjonowania one-stop-center ma na celu między innymi:

- poprawę warunków ekonomicznych na szczeblu lokalnym;
- wsparcie działalności organizacji samorządowych;
- ułatwienie tworzenia miejsc pracy i promocję rozwoju gospodarczego;
- zapewnienie szybkiego i sprawnego obiegu informacji;
- obniżenie kosztów i ułatwienie funkcjonowania każdej instytucji;
- eliminację dublowania wysiłków lub powielania usług i programów;
- usprawnienie procesów, w zakresie których instytucje współpracują lub powinny ze sobą współpracować;
- ułatwienie interesantom dostępu do programów i usług;
- stworzenie mechanizmu koordynacji celów i zadań oraz łączenia środków;
- usprawnienie procesu pozyskiwaniu środków zewnętrznych i koordynowania programów pomocowych; oraz
- skuteczną promocję instytucji lokalnych oraz regionalnych.

Rolą „one-stop-centers" jest stworzenie systemu „otwartych drzwi i przyjaznych, dobrze oznaczonych korytarzy". Prawidłowo funkcjonujący „one-stop-center" daje instytucjom współpracującym na rzecz rozwoju lokalnego i tworzenia miejsc pracy możliwość stworzenia skoordynowanego systemu informacji i usług. Pozwala to wszystkim uczestniczącym instytucjom udostępniać swoją wiedzę, programy oraz usługi szerokiej rzeszy odbiorców, zwalniając interesanta z konieczności:

- wielokrotnego odwiedzania przeróżnych urzędów, które i tak ze sobą powinny współpracować;
- wypełniania jeszcze jednego kwestionariusza;
- wyjaśniania wszystkiego od początku;
- robienia notatek; oraz
- wielokrotnego wracania do tego samego urzędu.

Utworzenie CRiKL ma na celu stworzenie skutecznego mechanizmu dla potrzeb władz samorządowych oraz lokalnych instytucji powołanych dla potrzeb wspierania rozwoju gospodarczego, tworzenia miejsc pracy, edukacji i szkoleń oraz innych programów społecznych, który pomoże im w nawiązywaniu współpracy, pozyskiwaniu środków oraz promowaniu i koordynowaniu działań ukierunkowanych na:

- zagospodarowanie potencjału ludzkiego i gospodarczego uwolnionego w procesie restrukturyzacji BSW S.A., tak aby przyniosło to pożądane rezultaty społeczne i gospodarcze;

- strategiczne planowanie i wdrażanie działań mających na celu tworzenie miejsc pracy w gminach, na terenie których funkcjonuje BSW S.A.;
- promowanie rozwoju gospodarczego i inwestycji na terenie w/w gmin; oraz
- wypracowanie modelowych rozwiązań stwarzających warunki dla skutecznej restrukturyzacji gospodarczej i związanej z tym restrukturyzacji zatrudnienia.

W opinii Zespołu do Spraw Społecznych współpraca instytucji lokalnych w strukturach CRiKL pozwoli na skuteczne współzagospodarowanie sił i środków wielu instytucji lokalnych bez konieczności tworzenia nowych kosztownych struktur. Pozwoli także na zbudowanie modelowego systemu współpracy wielu instytucji i organizacji lokalnych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z restrukturyzacją. Model ten może zostać w przyszłości zaadoptowany dla potrzeb restrukturyzacji hutnictwa, energetyki czy innych dużych sektorów gospodarki.

Zespół uważa również, że CRiKL będzie skutecznym mechanizmem dla gmin w zakresie wykorzystania programów narzędzi stworzonych dla gmin górniczych w ramach programu rządowego. Z narzędzi tych skorzystać będą mogły także gminy, na obszarze których funkcjonuje BSW S.A. Aby jednak gminy mogły skutecznie korzystać z tych narzędzi w procesie tworzenia alternatywnych konieczne jest:

- precyzyjne dookreślenie strategii rozwoju lokalnego uwzględniającej potrzeby lokalne i uwarunkowania regionalne;
- udostępnienie klarownej informacji na temat podziału kompetencji w administracji powiatowej i gminnej;
- poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie współpracy i uczestnictwa w procesie tworzenia pracy;
- wzmocnienie poczucia potrzeby partnerstwa wśród organizacji lokalnych;
- podniesienie poziomu wiedzy w zakresie możliwości łączenia środków i kompetencji pomiędzy instytucjami i społecznościami lokalnymi na rzecz rozwoju gospodarczego; oraz
- podjęcie działań na rzecz strategicznego partnerstwa na szczeblu gmin, powiatów i regionu.

Zespół ds. społecznych poszukiwał organizacji, która byłaby w stanie pełnić obowiązki „gospodarza", który udzieli gościny CRiKL i zapewni mu maksymalne wsparcie przy jednoczesnej otwartości na współpracę. Proponując uruchomienie CRiKL Zespół ds. społecznych nie ma na myśli utworzenie nowej instytucji, lecz wykorzystanie potencjału instytucji istniejących. Przesłankami wyboru były także lokalizacja, warunki lokalowe oraz akceptacja wyboru przez potencjalnych partnerów CRiKL. Wybranie takiej instytucji utrudniał fakt, że niewiele spośród istniejących instytucji lokalnych posiada odpowiedni statut oraz warunki lokalowo-finansowe niezbędne do podjęcia się takiej roli.

Bytomski Holding Produkcyjno-Usługowy S.A. jest instytucją, która wyraziła gotowość podjęcia się roli gospodarza CRiKL. BHP-U S.A. jest także instytucją żywotnie zainteresowaną w skutecznym funkcjonowaniu Centrum. BHP-U S.A. jest bowiem instytucją statutowo powołaną do tworzenie miejsc pracy.

BHP-U S.A. to instytucja istniejąca, której statut pozwala na powyższe rozwiązanie. Skorzystanie z oferty BHP-U S.A. nie wiąże się z długim okresem oczekiwania, nie wymaga kosztownych renowacji czy adaptacji oraz ofiaruje lokalizacje dostępną zarówno dla klientów jak i dla organizacji uczestniczących. BHP-U S.A. jest w stanie udostępnić dla potrzeb CRiKL bardzo szybko nowo wyremontowany budynek przy ulicy Wrocławskiej w

Bytomiu. BHP-U S.A. wyraziło także zgodę na pokrywanie bieżących kosztów eksploatacyjnych, takich jak opłaty za elektryczność, wodę, gaz, i inne opłaty komunalne. BHP-U S.A. udostępni także dla potrzeb CRiKL przestrzeń parkingową.

Funkcjonowanie CRiKL jako ośrodka promocji lokalnego rozwoju gospodarczego może pomóc BHP-U S.A. w realizacji jego celów. Ten wspólny obszar interesów stanowi pozytywną gwarancję dla możliwości rozwojowych CRiKL. Istotną rolę odgrywa tu również zaangażowanie w realizację projektu BHP-U S.A. oraz BSW S.A. jako współudziałowca.

Pierwsze kroki w kierunku łączenia środków i udzielenia wsparcia dla proponowanego przedsięwzięcia zostały już poczynione przez następujące instytucje:

- BHP-U S.A. zaoferowało udostępnienie dla potrzeb centrum pomieszczeń w nowo-wyremontowanym budynku przy ulicy Wrocławskiej w Bytomiu;
- Prezes Krajowego Urzędu Pracy zaoferowała wsparcie działalności Centrum ze środków Funduszu Pracy; oraz
- Wojewódzki Urząd Pracy zaoferował współpracę i współfinansowanie działań Centrum w zakresie dopuszczalnym prawem.

W tabeli poniżej przestawiono harmonogram działań, które należy podjąć w celu utworzenia Centrum.

Zadanie	Termin Wykonania	Instytucja Koordynująca
Identyfikacja instytucji wyrażających wolę współdziałania w strukturach CRiKL;	1 luty 1999	Komitet Sterujący Projektu (KSP)
Zawarcie porozumienia o współpracy na rzecz stworzenia CRiKL;	15 marca 1999	KSP
Wyznaczenie instytucji „gospodarza" odpowiedzialnej za koordynację dalszych działań	1 marca 1999	KSP
Uzgodnienie właściwej struktury organizacyjnej	1 marca 1999	KSP
Precyzyjne dookreślenie misji, celów i zadań CRiKL	30 marca 1999	Rada Nadzorcza
Precyzyjne określenie zakresu współpracy, zadań i obowiązków wszystkich instytucji współuczestniczących.	30 kwietnia 1999	Rada Nadzorcza
Zapewnienie niezbędnych warunków lokalowych i finansowych;	1 marca 1999	Instytucja „Gospodarza"
Zapewnienie odpowiedniego pod względem liczby i kwalifikacji personelu;	30 kwietnia 1999	Instytucja „Gospodarza"
Zapewnienie odpowiedniej bazy technicznej; oraz	30 maja 1999	Instytucja „Gospodarza"
Promocja działalności CRiKL	15 czerwca 1999	Rada Nadzorcza

Szacunkowy koszt utworzenia CRiKL oraz koszty operacyjne za pierwsze cztery lata wynoszą około 8,5 milionów złotych. Zakłada się, że 80% środków potrzebnych na utworzenie CRiKL będzie pochodziło z funduszy przyznanych na ten cel przez Bank Światowy. Pozostała część środków powinna pochodzić ze środków krajowych. Środki te mogą mieć formę udziału rzeczowego lub finansowego. Mogą to być również środki pochodzące z funduszy celowych.

Zakłada się również, że po okresie zakończenia restrukturyzacji sektora węgla kamiennego czyli od roku 2002 CRiKL będzie funkcjonował jako instytucja samo finansująca.

Gminy Dotknięte Skutkami Restrukturyzacji Bytomskiej Spółki Węglowej S.A.
INSTYTUCJE ROZWOJU I BIZNESU, INSTYTUCJE SAMORZĄDOWE, RZĄDOWE i SPECJALISTYCZNE
Centrum Rozwoju i
Koordynacji Lokalnej
PRACOWNICY MERYTORYCZNI, KONSULTANCI
BIURO POMOCY TECHNICZNEJ
KOMPUTEROWE STACJE INFORMACJI (SAMOOBSŁUGA)
PRACOWNIK CENTRUM UDZIELA INFORMACJI KLIENTOM
KLIENCI

WEWNĘTRZNA ŚCIEŻKA RESTRUKTURYZACJI BSW S.A.

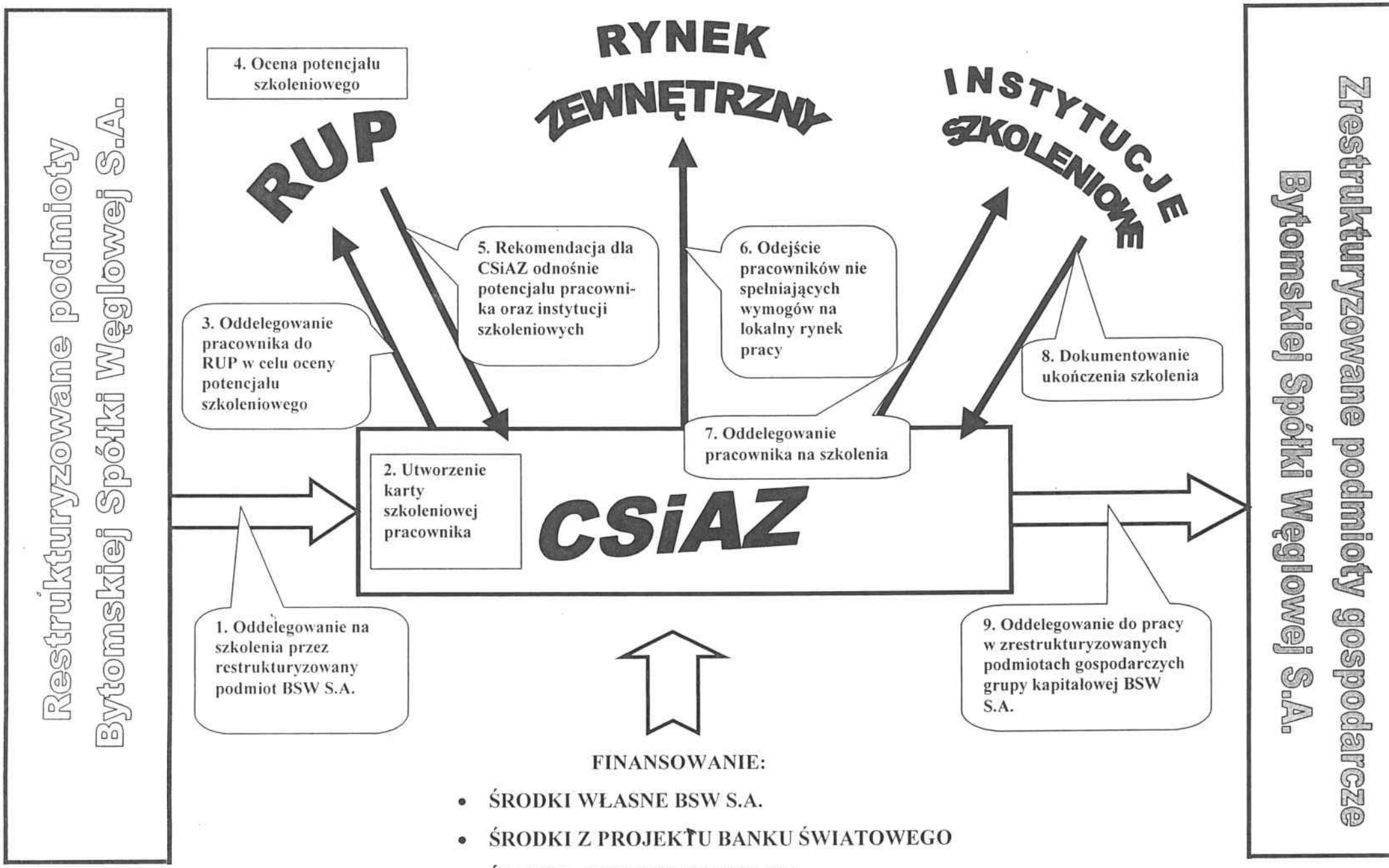

FINANSOWANIE:

- **ŚRODKI WŁASNE BSW S.A.**
- **ŚRODKI Z PROJEKTU BANKU ŚWIATOWEGO**
- **ŚRODKI Z FUNDUSZU PRACY**

CENTRUM ROZWOJU i KOORDYNACJI LOKALNEJ
STRUKTURA ORGANIZACYJNA

*) Reprezentanci instytucji związanych z Centrum umowami o współpracę

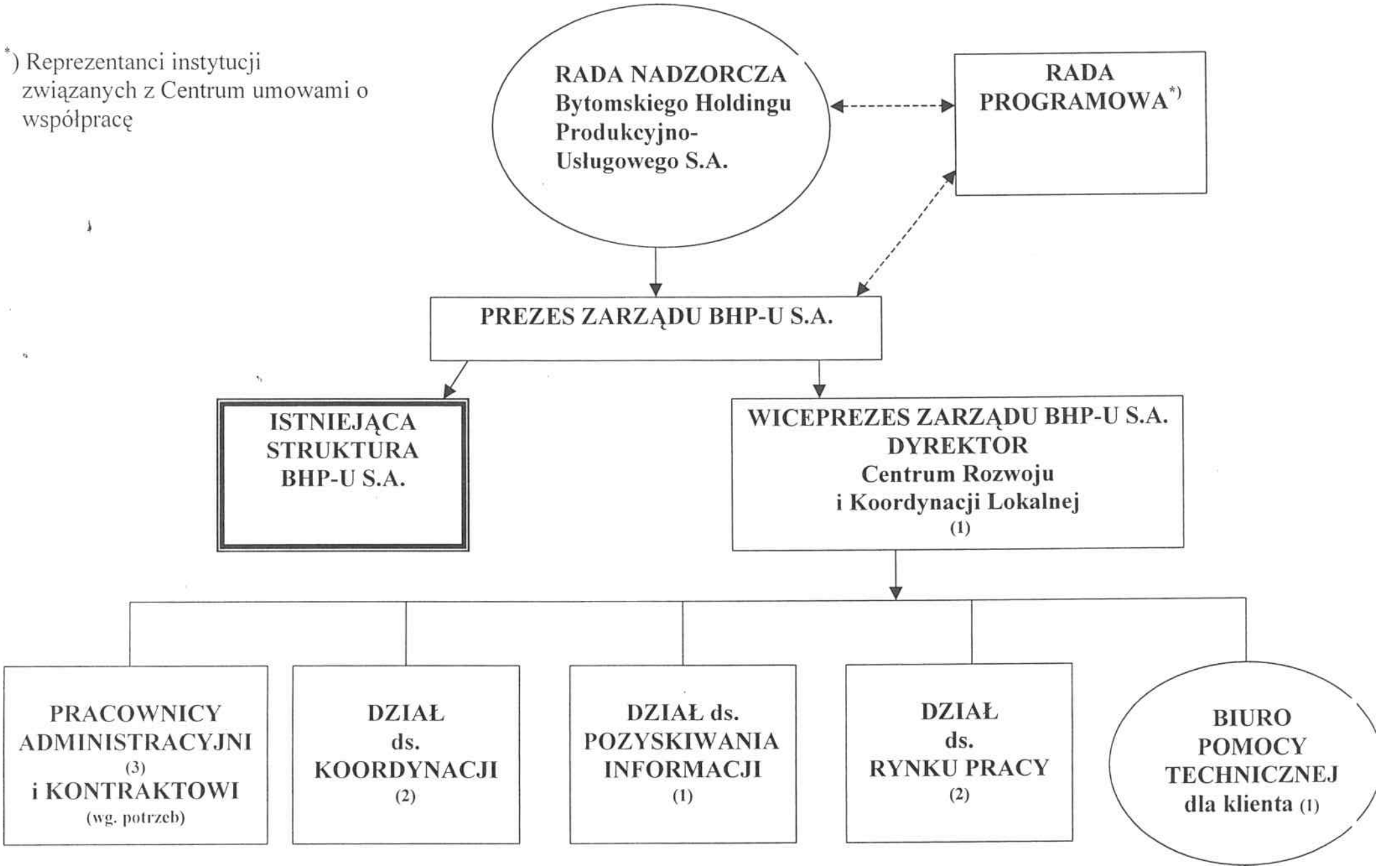

Program ekologicznej odnowy terenów

Program obejmuje propozycję działań, które muszą zostać podjęte w celu ekologicznej odnowy terenów po zlikwidowanych kopalniach, w sposób, który jest ekonomicznie najkorzystniejszy. Zaproponowano zróżnicowane zakresy niezbędnego oczyszczenia środowiska, dostosowane do przewidywanego zagospodarowania terenu.

W opracowaniu posłużono się metodą wykorzystywaną w krajach Unii Europejskiej do zagospodarowywania terenów po zlikwidowanych kopalniach węgla i zakładach przemysłu stalowego. Metodę dostosowano do warunków Polskich. Jest to zatem jedno z pierwszych zastosowań procedur Unii w restrukturyzacji polskiego przemysłu.

Zamykane kopalnie były i są w posiadaniu wszelkich informacji niezbędnych do przeprowadzenia oceny ekologicznej. Z drugiej strony skuteczne przeprowadzenie oceny ekologicznej było możliwe dzięki niezwykle życzliwej postawie kierownictwa i pracowników poszczególnych kopalń oraz zakładów, które w przeszłości działały na terenach obecnie zamykanych zakładów górniczych.

Nowe polskie uregulowania prawne, dotyczące ochrony środowiska, w znacznym stopniu zostały już dostosowane do poziomu obowiązującego w krajach Europy Zachodniej. Ciągle jeszcze jednak brakuje wystarczająco rozwiniętej praktyki stosowania tych uregulowań w specyficznych działaniach, które dotąd w Polsce nie były podejmowane w dużej skali. Należą do nich właśnie działania związane z zamykaniem zakładów przemysłowych i zagospodarowaniem terenów po tych zakładach. Pomimo iż uregulowania prawne dotyczące postępowania z zanieczyszczonymi terenami nie są dostatecznie dobrze opracowane to jednak istnieje możliwość wykorzystania instrukcji postępowania, wydanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska. Tereny zanieczyszczone muszą być uporządkowane w sposób umożliwiający ich wykorzystanie zgodnie z zapisami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Instrukcja PIOŚ podaje dopuszczalne wartości zanieczyszczenia gruntu dla różnych sposobów jego zagospodarowania.

Na terenie po likwidowanej kopalni „Szombierki" stwierdzono pozostałości przeszłej działalności: wydobycia rud metali, produkcji cegieł, wydrążone szyby kopalniane, zakłady przeróbki węgla, kotłownia, warsztaty mechaniczne, hale maszyn, budynki administracyjne, łaźnie, lampiarnia, podstacje elektryczne, osadniki, stawy przeciwpożarowe, bocznice kolejowe, brykietownia, plac przygotowania drewna na obudowy, magazyny paliw.

Z wymienionych pozostałości brykietownia, plac przygotowania drewna na obudowy oraz magazyny paliw uznano za potencjalnie największe miejsca zanieczyszczenia środowiska. Z tego powodu zalecono przeprowadzenie szczegółowego przeglądu ekologicznego stosownych działek terenu i określenie wymaganego zakresu oczyszczenia, który może być nałożony w przyszłości na właściciela terenu.

Na terenie kopalni „Miechowice" stwierdzono skutki przeszłej działalności przemysłowej, w postaci: pozostałości po wydobyciu rud cynku i ołowiu, wydrążonych szybów kopalnianych, budynków zakładów przeróbki węgla, kotłowni, warsztatów mechanicznych, hal maszyn, budynków administracyjnych, łaźni, lampiarni, podstacji elektrycznych, osadników, stawów przeciwpożarowych, bocznic kolejowych, brykietowni, placu przygotowania drewna na obudowy, produkcji przenośników taśmowych i zwałowisk węgla. Spośród wymienionych pozostałości największe potencjalne zanieczyszczenie terenu może występować na terenie byłych zakładów produkcji taśm przenośnikowych, plac

przygotowania drewna na obudowy oraz zwałowiska węgla. Na tych terenach zalecono przeprowadzenie szczegółowego przeglądu ekologicznego i określenie wymaganego zakresu oczyszczenia, który może być nałożony w przyszłości na właściciela terenu.

Na terenie kopalni „Radzionków" stwierdzono skutki przeszłej działalności przemysłowej, w postaci: wydrążonych szybów kopalnianych, budynków zakładów przeróbki węgla, kotłowni, warsztatów mechanicznych, hal maszyn, budynków administracyjnych, łaźni, lampiarni, podstacji elektrycznych, osadników, stawów przeciwpożarowych, oczyszczalni wód kopalnianych, urządzeń podsadzkowych, bocznic kolejowych, brykietowni, placu przygotowania drewna na obudowy.

Spośród wymienionych pozostałości największe potencjalne zanieczyszczenie terenu może występować byłej brykietowni, placu przygotowania drewna na obudowy oraz zwałowiska węgla. Na tych terenach zalecono przeprowadzenie szczegółowego przeglądu ekologicznego i określenie wymaganego zakresu oczyszczenia, który może być nałożony w przyszłości na właściciela terenu.

Dla każdej z kopalń opracowano scenariusze uzdatnienia terenu na cele inwestycyjne oraz oszacowano koszty niezbędnych prac:

Pierwszy — Scenariusz minimum działania – nie wymagający przeprowadzenia przeglądu ekologicznego terenu. Działania porządkujące w tym przypadku mają być ograniczone do usunięcia oczywistych zagrożeń, takich jak np. zagłębione w gruncie zbiorniki na chemikalia.

Drugi — Scenariusz, który będzie realizowany po przeprowadzeniu ekologicznego przeglądu terenu. Jeżeli nie zostaną stwierdzone żadne istotne ryzyka lub zagrożenia dla stanu środowiska w szerokim sensie (np. zagrożenie dla wód podziemnych i powierzchniowych) uzdatnienie terenu powinno polegać wyłącznie na wykonaniu prac związanych z zabezpieczeniem konstrukcji i bezpieczeństwem użytkowników terenu.

Trzeci — Scenariusz będzie realizowany po stwierdzeniu podczas przeglądu ekologicznego, że na badanych terenach występują zagrożenia dla otaczającego środowiska i zdrowia ludzi oraz zagrożenia dla trwałości pozostawionych obiektów. Koszty uzdatnienia terenu oszacowano w odniesieniu do realnych możliwości technicznych i technologicznych. Jako metodę uzdatnienia wskazano usunięcie zanieczyszczonego gruntu i przewiezienie go na odpowiednie składowisko odpadów (przemysłowych) jakkolwiek inne metody mogą się okazać bardziej odpowiednie. Zestawienie przewidywanych kosztów uzdatnienia terenu należy traktować jako oszacowanie ich górnej granicy. Po przeprowadzeniu przeglądów ekologicznych oszacowanie kosztów trzeba będzie powtórzyć i wskazać ich dokładniejszy poziom.

Koszty uzdatnienia terenów po zlikwidowanych kopalniach

Kopalnia	Koszt przeglądu ekologicznego (PLN, 1998)	Koszt oczyszczenia terenu (PLN, 1998)		
		Scenariusz 1	Scenariusz 2*	Scenariusz 3
Szombierki	275 639	45 500	79 625	6 058 201
Miechowice	333 995	168 350	168 350	3 539 725
Radzionków	197 218	45 500	45 500	1 849 575

*bez kosztów zabezpieczenia budynków

Likwidacja kopalni i uzdatnianie jej terenu umożliwi krótkoterminowe zatrudnienie pracowników wykonujących roboty w terenie oraz pracowników laboratoriów analitycznych. W Europie Zachodniej zatrudnienie w sektorze zajmującym się uzdatnianiem terenów na cele inwestycyjne stale rośnie. Jest ono spowodowane zastosowaniem przepisów prawnych, które nakładają na inwestora obowiązek usuwania zanieczyszczeń z gruntów. W Polsce na razie taki obowiązek nie istnieje i nie ma w tej sprawie dostatecznych doświadczeń. Należy się jednak spodziewać, że podobne przepisy zostaną wprowadzone w Polsce w ramach harmonizacji polskiego prawa z przepisami krajów Unii Europejskiej. Z tego powodu jako jedno z działań priorytetowych dla podmiotów, które w przyszłości będą się zajmowały zagospodarowaniem terenów po przemysłowych, wskazuje się wyszkolenie pracowników odpowiednich firm.

Najwłaściwszą formą szkolenia są wyjazdy studialne grup pracowników różnych szczebli organizacji. Szkolenie w takich przypadkach polega na osobistym uczestnictwie w pracach wykonywanych przez laboratoria, pracach zespołów wykonujących przeglądy ekologiczne w terenie, taksatorów oceniających wartość nieruchomości (gruntu, budynków) oraz zespołów zajmujących się badaniem zdatności terenu pod różnorodne zagospodarowania. Wielka Brytania została zaproponowana jako kraj, w którym tego rodzaju przeszkolenia są przeprowadzane rutynowo i jako kraj, który w niedawnej przeszłości miał do czynienia z podobnymi problemami jakie ma obecnie Polska a który obecnie może się poszczycić sukcesami w gospodarowaniu terenami po zlikwidowanych kopalniach. Przeszkolenie w Wielkiej Brytanii będzie miało tym większą wartość, że pracownicy agencji zajmujących się gospodarowaniem terenami pokopalnianymi poprzednio pracowali w kopalniach a pracownicy laboratoriów - to byli pracownicy naukowego zaplecza górnictwa. Pozostałością po państwowej instytucji, British Coal, która zarządzała sektorem górnictwa, jest agencja Coal Authority, która obecnie zajmuje się załatwianiem spraw związanych z odpowiedzialnością za skutki przeszłej działalności górniczej. Agencja English Partnerships jest nowo utworzonym podmiotem, którego zadaniem jest zagospodarowanie wszystkich terenów po zlikwidowanych kopalniach oraz zrealizowanie programu tworzenia 52 000 nowych miejsc pracy na tych terenach.

STREFY I OBSZARY

A - DAWNY PLAC SKŁADOWY STALI - OBECNIE WYKORZYSTYWANY NA SKŁADOWISKO MATERIAŁÓW POCHODZĄCYCH Z ROZBIÓRKI I NA ODPADY POCHODZĄCE Z WARSZTATU MECHANICZNEGO
B - MUR OPOROWY RAZEM Z RURAMI ODPROWADZAJĄCYMI WODY Z DAWNEGO OSADNIKA
C - PLAC SKŁADOWY WĘGLA
D - PODZIEMNY TAŚMOCIĄG WĘGLA
E - PODZIEMNA SZCZELINA PRZECIWLOTNICZA
F - PLAC SKŁADOWY WĘGLA
G -TEREN DAWNYCH ZAKŁADÓW GUMOWYCH GÓRNICTWA
H - POŁOŻENIE PODZIEMNYCH ZBIORNIKÓW Z BENZENEM I TOLUENEM DO PRODUKCJI KLEJU
I - POŁOŻENIE PODZIEMNEGO ZBIORNIKA BENZENU DLA STAREJ KLEJOWNI
J - BUDYNEK BYŁEJ GALWANIZERNI, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
K - DAWNY MAGAZYN OLEJÓW
L - ZBIORNIK NA OLEJ ORAZ INNE SUBSTANCJE CIEKŁE POCHODZĄCE Z ZAKŁADU WULKANIZACYJNEGO
M - TEREN DYSTRYBUCJI I PRZECHOWYWANIA PALIWA
N - TEREN BAZY TRANSPORTOWEJ
O - PRZYPUSZCZALNA LOKALIZACJA URZĄDZEŃ DO KONSERWACJI DREWNA

LISTA OBIEKTÓW:

31. Budynek sortowni
32. Zbiornik Dora
33. Borytownia i przepompownia
34. Magazyn; konstrukcja stalowa i cegła
35. Taśmociąg
36. Budynek Przeróbki Mechanicznej
37. Warsztat mechaniczny
38. Budynek administracji
39. Dział administracji i dział księgowy
40. Magazyn 03 i magazyn 04
41. Stacja paliw
42. Garaże, wiata; konstrukcja stalowa
43. Obiekty stacji ratownictwa
44. Budynek działu strzelniczego
45. Garaż z cegły
46. Garaż z warsztatem
47. Garaż
48. Rozdzielnia
49. Wiata; konstrukcja stalowa
50. Budynek biurowy "C"
51. Sala kinowa i stołówka
52. Garaże przy łaźni
53. Magazyn z cegły
54. Magazyn z cegły
55. Garaże z cegły i blachy
56. Hala produkcyjna
57. Budynek biurowo - administracyjny
58. Budynek administracyjny, szatnia
59. Hala produkcyjna
60. Magazyn tlenu i acetylenu
61. Magazyn paliw
62. Magazyn z cegły
63. Magazyn z cegły
64. Hala kompresorów
65. Hala produkcyjna
66. Rozdzielnia
67. Magazyn inwestycyjny
68. Magazyn główny
69. Osadnik wód popłuczkowych
70. Zbiornik węgla
71. Wiata i magazyn
72. Magazyn
73. Wiaty
74. Przybudówka do obiektów Przeróbki Mechanicznej
75. Szatnia
76. Zbiornik

Likwidacja obiektów powierzchniowych Załadu Górniczego w latach 1997 - 2000.

Kolory oznaczające poszczególne lata likwidacji.

- 1997
- 1998
- 1999
- 2000
- obiekty rozebrane
- ogrodzenie zakładu
- odwiert w rejonie szybów głównych M1 i M2
- proponowana siatka wierceń

N

KWK "MIECHOWICE" - potencjalne obszary zanieczyszczeń propozycje likwidacji

MAPA POWIERZCHNI
SKALA 1:2000

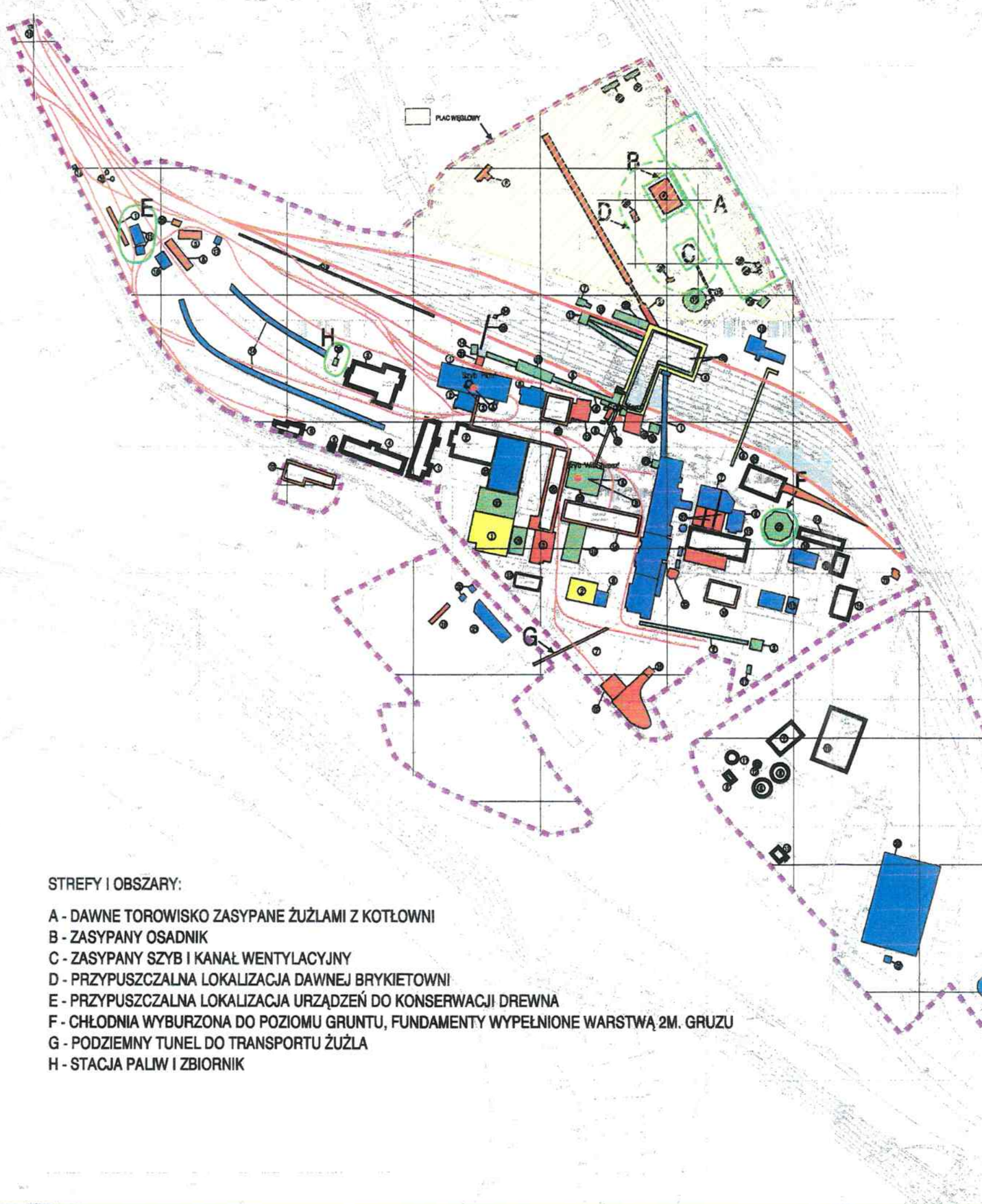

LISTA OBIEKTÓW:

1. Łaźnia hakowa
2. Warsztat elektryczny
3. Pomost odstawczy szybu "Wit Stwosz"
4. Wyposażenie zakładu przeróbczego
5. Nawęglanie zbiornika próbierni

1. Most przenośnikowy z zakładu przeróbczego do kotłowni
2. Estakada węgla do drobnej sprzedaży
3. Budynek wagi drobnej sprzedaży
4. Wieża zwrotna dla zbiornika węgla surowego
5. Pomost z sortowni do zbiornika węgla
6. Pomost obudowany
7. Magazyn benzolu
8. Wieża główna szybu "Wit Stwosz"
9. Nadszybie szybu "Wit Stwosz"
10. Budynek maszyny wyciągowej szybu "Wit Stwosz"
11. Wieża kątowa - murowana
12. Most - obudowa przenośnika
13. Most dla przenośnika 210
14. Most taśmy 112
15. Zbiornik węgla surowego
16. Kurek betonowy
17. Budynek drobnej sprzedaży
18. Odmulnik promieniowy DORRA
19. Pozostałość kanału żelbet. szybu wentylacyjnego
20. Budynek stacji ratowniczej - starej
21. Warsztat napraw sprzętu ciężkiego
22. Garaż sprzętu ciężkiego
23. Chłodnia kominowa
24. Budynek wagowego
25. Waga wagowego
26. Budynek murowany
27. Barak "Rybnik"
28. Budynek łaźni zastępczej
29. Tunel do transportu kamienia
30. Budynek maszyny wyciągowej szybu "Karol" - awaryjny
31. Budynek łaźni dozoru wyższego i portierni
32. Magazyn wapna i magnetytu
33. Demontaż wyposażenia - płuczka
34. Budynek na międzytorzu
35. Zbiornik na cement
36. Stacja paliw
37. Wiata
38. Sprężarka - częściowy demontaż
39. Demontaż ogrzewania szybu "Wit Stwosz"
40. Demontaż ogrzewania szybu "Karol"

1. Zasieki betonowe
2. Most dla przenośnika 503
3. Budynek łaźni hakowej
4. Zbiornik naziemny - osadniki zrzutowe
5. Budynek gospodarczy
6. Budynek wagi samochodowej (drobnej sprzedaży)
7. Tunel kolejki wywozu żużla
8. Magazyn cementu i wapna
9. Pomost odstawczy dla załogi # "Piotr"
10. Demontaż torów
11. Płuczka
12. Budynek maszyny wyciągowej # "Karol"
13. Budynek nadszybia # "Karol"
14. Budynek warsztatu mechanicznego
15. Budynek warsztatów szkolnych nr 1
16. Budynek warsztatów szkolnych nr 2
17. Budynek stacji ratowniczej (nowej)
18. Poczekalnia na placu postojowym
19. Budynek portierni nr 3 (wyjazd w kierunku # VI-go)
20. Podziemna sztolnia ćwiczebna
21. Wieża główna # "Karol"
22. Budynek lampiarni
23. Budynek ZDK
24. Rozdzielnia 6kV nr 1-06
25. Rozdzielnia 6kV nr 2-07
26. Budynek rozdzielni 500V-R21
27. Zbiornik wody przemysłowej 91
28. Budynek stalowy - magazyn
29. Budynek murowany gazów technicznych
30. Rozdzielnia 500V-R22
31. Pomost odstawczy urobku kamienia
32. Komin przemysłowy nr 1

1. Budynek nadszybia szybu "Piotr"
2. Budynek masz. wyc. Szybu "Piotr"
3. Wieża szybu "Piotr"
4. Kotłownia
5. Szyb "Piotr" - górniczy wyciąg szybowy
6. Budynek płuczki
7. Zbiornik wody przemysłowej
8. Budynek maszyny wyc. # "Piotr"
9. Barak murowany
10. Stacja tapań
11. Zbiornik wody pitnej - budynek murowany
12. Hydroforownia
13. Budynek laboratorium
14. Torowisko żurawia
15. Barak blaszany
16. Barak blaszany
17. Barak murowany
18. Portiernia
19. Portiernia
20. Portiernia
21. Rowerownia
22. Zbiorniki rezerwowe wody przemysłowej
23. Stacja pomp
24. Zbiorniki kryte wody podsadzkowej
25. Obiekty podsadzki
26. Barak murowany I
27. Barak murowany II
28. Wieża

1. Budynek administracji - ZUG
2. Cechownia - ZUG
3. Magazyn (warsztat remontowy) - ZUG
4. Budynek murowany (hurtownia) - ZUG
5. Wieża murowana - transformator (zabytek)
6. Budynek murowany (barak) - dzierż. ZUG
7. Osadnik 3-komorowy gniliny
8. Złoża zrzezane
9. Pompownia ścieków
10. Osadniki ziemne 400m3
11. Osadnik Imhoffa
12. Krata ściekowa
13. Pomieszczenia gospodarcze
14. Budynek murowany - garaże - wynaj. ZUG
15. Kanał najezdny betonowy - samoch.
16. Garaże samoch. - wynaj. - ZUG
17. Budynek murowany - TM "ELKOR"
18. Rozdzielnia
19. Szyb VI - bud. nadszybia i wieża szybowa
20. Wentylatory główne
21. Budynek maszyny wyciągowej
22. Portiernia - szyb VI
23. Łaźnia pracownicza - ZUG
24. Parowozownia - ZUG

STREFY I OBSZARY:

A - DAWNE TOROWISKO ZASYPANE ŻUŻLAMI Z KOTŁOWNI
B - ZASYPANY OSADNIK
C - ZASYPANY SZYB I KANAŁ WENTYLACYJNY
D - PRZYPUSZCZALNA LOKALIZACJA DAWNEJ BRYKIETOWNI
E - PRZYPUSZCZALNA LOKALIZACJA URZĄDZEŃ DO KONSERWACJI DREWNA
F - CHŁODNIA WYBURZONA DO POZIOMU GRUNTU, FUNDAMENTY WYPEŁNIONE WARSTWĄ 2M. GRUZU
G - PODZIEMNY TUNEL DO TRANSPORTU ŻUŻLA
H - STACJA PALIW I ZBIORNIK

- Obiekty powierzchni zlikwidowane w 1996 r.
- Obiekty powierzchni zlikwidowane w 1997 r.
- Obiekty powierzchni do likwidacji w 1999 r.
- Obiekty powierzchni do likwidacji po 1999 r.
- Obiekty nie przewidywane do likwidacji
- Obrys granic terenów byłej kopalni "Radzionków"
- Odwierty geologiczne
- Proponowana siatka wierceń

N

KWK "RADZIONKÓW" - potencjalne obszary zanieczyszczeń, propozycje likwidacji

MAPA POWIERZCHNI
SKALA 1:2000

WEJŚCIE DO TUNELU

TUNEL PROWADZĄCY DO BUNKRA

TUNEL PROWADZĄCY DO DWORCA PKP W BYTOMIU. W WCZESNYCH LATACH 70 ZAPADŁ SIĘ, W ZWIĄZKU Z CZYM ZOSTAŁ ZASYPANY SKAŁĄ PŁONĄ.

PODZIEMNY BUNKIER NA GŁ. 35m

NIECZYNNE PRZEJŚCIE Z BUNKRA DO STACJI RATOWNICTWA

PRZEJŚCIE Z BUNKRA DO SZYBU 'KRYSTYNA'

PRZEJŚCIE Z BUNKRA DO SZYBU 'EWA'

PRAWDOPODOBNA GRANICA GRUNTU RODZIMEGO

KRAWĘDŹ WYKOPU Z MAP HISTORYCZNYCH MOGŁA BYĆ ROZSZERZONA W KIERUNKU WSCH.

ZASYPANY SZYB 'JULITA'

PRAWDOPODOBNA GRANICA NASYPU

PODZIEMNE ZBIORNIKI DO PRZECHOWYWANIA PARU

LISTA OBIEKTÓW:

1. a) Budynek nadszybia szybu "Ewa"
   b) Staż poziomu, pomieszczenia biurowe
2. Budynek maszyny wyciągowej szybu "Ewa"
3. Budynek kompresorni (łaźnia kobiet)
4. Basen wody pitnej
5. Budynek obchodni
6. Budynek dyspozytorni
7. Budynek łaźni "C"
8. Budynek łaźni "B"
9. Budynek sprężarek
10. Budynek akumulatorni
11. Budynek sprężarek
12. Most szynowy 6kV
13. Transformator 110 kV I
14. Transformator 110 kV II
15. Otwornica drewna
16. Zbiornik wodno ziemno - 2 szt.
17. Budynek pompowni
18. Budynek wymienników ciepła
19. Budynek starej łaźni nadgórników
20. Budynek Zakładów Zawodowych, DKF, PRM
21. Warsztat mech. - obróbka z ekranowaniem kuźnia
22. Budynek warsztatu elektrycznego
23. Warsztat naprawy wózków
24. Budynek spawalni i szlifierni
25. Budynek warsztatu samochodowego
26. Zajezdnia lokomotyw spalinowych pomieszczenia gospodarcze
27. Budynek magazynu głównego
28. Budynek sprężarek
29. Nastawnia nr 1
30. Stacja paliw
31. Budynek straży przemysłowej
32. Budynek ambulatorium
33. Budynek Dyrekcji
34. Budynek domu górnika
35. Budynek warsztatów ZSG
36. Budynek warsztatów
37. Budynek nowej łaźni - brykietownia
38. Budynek laboratorium
39. Budynek ekspedycji
40. Naprawa sprzętu Obrony Cywilnej - Budynek
41. Budynek przemysłowy
42. Zbiornik "paliw"
43. Zbiornik - 5 szt.
44. Wieża szybu "Krystyna"
45. Hala szybu "Krystyna"
46. Wieża szybu "Teresa"
47. Budynek wentylatora GG - szybu "Teresa"
48. Budynek wentylatora z kanałem szybu "Teresa"
49. Budynek wentylatora "JOY"
50. Budynek przemysłowy przetwornic elektr.
51. Budynek kotłowni
52. Budynek kubo - kompresora
53. Komin
54. Odpylacze multicyklonowe
55. Wentylatory wyciągowe spalin
56. Budynek stacji uzdatniania wody
57. Budynek przemysłowy pompowni i biura
58. Budynek stacji redukcyjnej
59. Wieża wodna
60. Budynek warsztatu szybowego
61. Budynek magazynu części technicznych
62. Chłodnia wentylatora - trzycelowa
63. Stacja paliw - Magazyn paliw
64. Suszarnia
65. Budynek warsztatu i biur brykietowni
66. Budynek łaźni - brykietownia
67. Budynek sortowni
68. Budynek pod ponosiem sortowni - płuczka
69. Budynek płuczki
70. Budynek wagi - drobnej sprzedaży węgla
71. Budynek naprawy sprzętu ciężkiego - brykietownia
72. Waga
73. Rozdzielnia
74. Nadszybie szybu "Julita" z wieżą
75. Magazyn paliw - brykietownia
76. Zbiornik p.poż.
77. Zbiornik zrzutowy piasku - szyb "Julita"
78. Most wyładowczy - szyb "Julita"
79. Budynek zmywczy - szyb "Julita"
80. Budynek starej łaźni "A"
81. Budynek rachuby
82. Budynek ratownictwa
83. Budynek biurowy działu BHP, TP
84. Budynek działu budowlanego, DKF
85. Budynek drobnej sprzedaży węgla
86. Zbiornik zrzutowy
87. Kotłownia - brykietownia
88. Budynek maszynowni
89. Budynek dwuetapowego odpylania
90. Wieża Węglorza

STREFY, OBSZARY:

A - PRZYBLIŻONE MIEJSCA SKŁADOWANIA ZANIECZYSZCZONYCH ODPADÓW
B - TEREN BYŁEJ BRYKIETOWNI; OBSZAR PODEJRZANY O NAJWIĘKSZE ZANIECZYSZCZENIE
C - STAWY ŚCIEKOWE BRYKIETOWNI
D - MIEJSCE W KTÓRYM PRZED 1950 ROKU KONSERWOWANO DREWNO
E - PODZIEMNY ZBIORNIK ROPY WRAZ Z POMPAMI (30)
F - PODZIEMNY ZBIORNIK BENZYNY
G - MAGAZYN OLEJÓW TRANSFORMATOROWYCH
H - WYROBISKO PO WYDOBYWANIU GLINY WYPEŁNIONE SKAŁĄ PŁONĄ I ŻUŻLEM Z KOTŁOWNI
I - NASYP ZE SKAŁY PŁONEJ I ŻUŻLI Z KOTŁOWNI
J - PRAWDOPODOBNY OBSZAR WYPEŁNIENIA I NIWELOWANIA TERENU; WYPEŁNIENIE - 80% SKAŁA PŁONA
K - UMIEJSCOWIENIE DAWNEJ CEGIELNI (WIDOCZNE NA MAPACH Z POCZĄTKU WIEKU)
L - PODZIEMNY BUNKIER NA GŁĘBOKOŚCI 35m WYBUDOWANY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ
M - PLAC SKŁADOWY WĘGLA

LEGENDA:

- OBIEKTY KOPALNI
- OBIEKTY Z.U.G.
- OBIEKTY DO PRZEKAZANIA
- OBIEKTY DO LIKWIDACJI
- OBIEKTY ZLIKWIDOWANE
- GRANICA KOPALNI
- 3/25 ODWIERTY GEOLOGICZNE (nr otworu wg. ekspertyzy)
- PROPONOWANA SIATKA WIERCEŃ

Plan S1 KWK "SZOMBIERKI" - potencjalne obszary zanieczyszczeń propozycje likwidacji

MAPA POWIERZCHNI
SKALA 1:2000

N

Propozycje zagospodarowania terenów po zamykanych kopalniach

Propozycje zagospodarowania terenów po zamykanych kopalniach wypracowano na podstawie przeglądu międzynarodowych doświadczeń w zamykaniu i ponownym zagospodarowywaniu terenów górniczych i innych terenów przemysłowych. Z tych badań wynika, że:

- sukces ponownego zagospodarowania terenu zależy bardziej od priorytetów rozwoju regionu i udzielonego im wsparcia niż od warunków panujących na danym terenie;
- ważnym elementem sukcesu jest przewodni motyw zagospodarowania;
- proste połączenie charakterystyki terenu i istniejących potrzeb nie zawsze prowadzi do optymalnego rozwiązania. Może ono bowiem kłaść zbyt duży nacisk na istotność lokalizacji;
- spadek ekonomiczny wynikający z zamknięcia kopalni lub zakładu może utrudniać osiągnięcie sukcesu w ponownym zagospodarowaniu terenu, nawet w przypadku zakładów zlokalizowanych na terenach miejskich;
- w przypadku terenów położonych poza terenami miejskimi preferowane jest ograniczanie nakładów inwestycyjnych i opieranie docelowego wykorzystania ich walorów jako terenów zagospodarowanych zielenią;
- czynnikami najczęściej negatywnie wpływającymi na sukces projektów ponownego zagospodarowania terenów są: koszt uzdatnienia terenu i oczyszczenia środowiska (który często jest niedoszacowany), niewłaściwy wybór sposobu zagospodarowania terenu, błąd niedostosowania projektu do potrzeb rynku.

Przy opracowywaniu koncepcji zagospodarowania terenów likwidowanych kopalń potencjalne zatrudnienie określano opierając się na wskaźnikach podanych w poniższej tabeli:

Działania docelowe	Miejsca pracy
Przestrzeń biurowa	4 - 5 osób na 100 m^2 obszaru zabudowanego
Handel detaliczny	2.5 osoby na 100 m^2 obszaru zabudowanego
Przemysł (ogólnie)	1 - 2 osób na 100 m^2 obszaru zabudowanego
Produkcja przemysłowa	17 osób na ha
Komunikacja	10 osób na ha
Hurtownie	40 osób na ha

Dane kanadyjskie

Opisane doświadczenia skonfrontowano z warunkami dotyczącymi kopalń Szombierki, Radzionków i Miechowice, które położone są w promieniu 4 km od centrum Bytomia.

Rozpatrzono cztery główne sposoby uzdatnienia terenu po zamykanych kopalniach:

I pozostawienie wszystkich budynków i obiektów nadających się do dalszego zagospodarowania,

II pozostawienie tylko obiektów o charakterze zabytkowym,

III usunięcie wszystkich obiektów z wyjątkiem zarejestrowanych jako zabytki, usuniecie zanieczyszczeń i zniwelowanie terenu i zagospodarowanie terenu zielenią,

IV wykonanie wariantu III i uzbrojenie terenu poprzez doprowadzenie niezbędnych przyłączy mediów i wybudowanie dróg wewnętrznych.

W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono następujące preferowane warianty likwidacji i zagospodarowania dla poszczególnych kopalń:

Kopalnia „Szombierki"

Połączenie funkcji zagospodarowania jako centrum kulturalno-historycznego (muzeum dawnej techniki) z centrum handlu detalicznego w którym wieża szybu Krystyna jest centralnym punktem terenu. W tym przypadku będzie realizowany sposób II.

Proponowane funkcje dla terenów byłej KWK „Szombierki"

Opcje	Działanie docelowe	Udział procentowy
1	Centrum kulturalne /skansen	15
	Centrum handlowo – przemysłowe	85
2	Centrum kulturalne /skansen	15
	Teren wystawowo – konferencyjny	70
	Handel detaliczny	15
3	Centrum kulturalne /skansen	30
	Sport /rekreacja	55
	Handel detaliczny	15

Kopalnia „Radzionków"

Centrum obsługi urządzeń ochrony środowiska, adaptacja istniejących obiektów do nowych funkcji. Wdrożony byłby sposób II likwidacji z pozostawieniem istniejących urządzeń ochrony środowiska (oczyszczalni ścieków).

Proponowane funkcje dla terenów byłej KWK „Radzionków"

Opcje	Działania docelowe	Udział procentowy
1	Zakłady gospodarki odpadami (część istniejących obiektów może być zaadaptowana)	100
2	Przemysł lekki	100

Kopalnia „Miechowice"

Centrum przeładunkowe. Wdrożony byłby sposób I likwidacji jako odpowiedni dla tego szczególnego wykorzystania terenu i stopnia zaawansowania programu.

Proponowane funkcje dla terenów byłej KWK „Miechowice"

Opcje	Działania docelowe	Procentowy udział
1	Centralna baza przeładunkowa	60
	Przemysł lekki	40
2	Centra kulturowe /skansen	10
	Przemysł lekki	90
3	Zakłady gospodarki odpadami (część istniejących obiektów może być zaadaptowana)	100

Szacunkowe koszty oraz warunki zatrudnienia na etapie zamykania kopalni i przygotowania terenu dla każdego z rozpatrywanych terenów górniczych podsumowano w tabeli poniżej.

Kopalnia Rodzaj działania	Sposób przygotowania terenu pod dalsze zagospodarowanie				Spodziewane zatrudnienie (maksimum, tygodni pracy)
	I	II	III	IV	
Radzionków					
Likwidacja obiektów	6 393 120	6 728 280	7 822 680	7 822 680	1 020
Oczyszczenie terenu	2 095 320	2 095 320	2 095320	2 095 320	60
Uzbrojenie trenu				9 792 600	3 200
Razem	8 488 440	8 823 600	9 918 000	19 710 600	4 280
Szombierki					
Likwidacja obiektów	6 883320	7 528 560	8 280 960	8 280 960	1 260
Oczyszczenie terenu	6 333 840	6 333 840	6 333 840	6 333 840	120
Uzbrojenie trenu				13 383 600	4 400
Razem	13 217 160	13 862 400	14 614 800	27 998 400	5 780
Miechowice					
Likwidacja obiektów	9 564 600	9 222 600	10 032 000	10 032 000	2 800
Oczyszczenie terenu	3 873 720	3 873 720	3 873 720	3 873 720	40
Uzbrojenie trenu				10 328 400	3 400
Razem	13 438 320	13 096 320	13 905 720	24 234 120	6 240

Z doświadczeń kanadyjskich wynika, że maksymalne zatrudnienie, jakie przypuszczalnie można osiągnąć na ponownie zagospodarowanych terenach zlokalizowanych na obszarach miejskich, wynosi w przybliżeniu 65 miejsc pracy na hektar. Jeżeli więc wszystkie trzy tereny górnicze zostaną całkowicie zagospodarowane, maksymalnie osiągnięto by 6 500 nowych miejsc pracy w okresie najbliższych 5 do 10 lat.

Jak dotąd, spośród trzech badanych terenów górniczych jedynie teren kopalni „Szombierki" daje najlepsze możliwości opracowania wstępnego projektu przykładowego o ścisłym profilu, w oparciu o który w przyszłości mogłyby być opracowywane modele likwidacji zagospodarowania innych terenów górniczych.

Teren ten posiada korzystny bilans aktywów, do których zalicza się położenie blisko centrum miasta, obecność punktu centralnego jakim jest wieża szybu Krystyna oraz dostępność do kilku obiektów w oparciu o które można stworzyć centrum kulturalno-historyczne i centrum handlu detalicznego. Tereny i obiekty po kopalni „Szombierki" nadają się również na organizację centrum kongresowego i konferencyjnego, które może współistnieć z planami stopniowego przesuwania funkcji przynależnych centrum miasta i powiązania Szombierk ze starym centrum. Szyb „Krystyna" może w tym przypadku stać się nową osią Bytomia.

Zespół ds. zagospodarowania terenów proponuje, aby w pierwszej kolejności zostały skoncentrowane wysiłki nad zagospodarowaniem terenu po kopalni „Szombierki". Zadanie to należy powierzyć wyspecjalizowanej agencji, zajmującej się zagospodarowaniem terenów poprzemysłowych w szerszej skali niż jedynie obszar kopalni lub miasta. Taką agencją może stać się korporacja BSW i miasta, jako głównych udziałowców.

Niniejszy skrót projektu raportu końcowego przygotowano na sesję Rad Miejskich Bytomia i Radzionkowa w celu ułatwienia dyskusji nad rozwiązaniami, które zostaną zaprezentowane podczas tej sesji.

Tym samym wykonawcy przekazują Państwu Radnym główne tezy i podstawę przyszłych decyzji dotyczących polityki gospodarowania przestrzenią, polityki społecznej i gospodarczej oraz polityki ekologicznej.

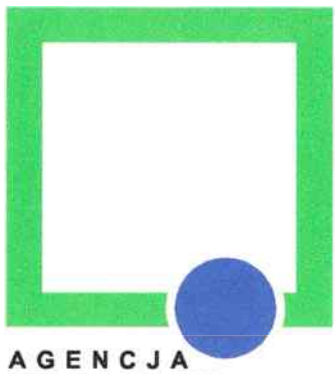

Koncepcja zagospodarowania terenów przemysłowych na przykładzie Szybu "Krystyna" zlokalizowanego w likwidowanym rejonie byłej kopalni "Szombierki" -KWK "Centrum-Szombierki w Bytomiu

Bytom. 11.12.1998

STAN AKTUALNY

SZYBU "KRYSTYNA" ZLOKALIZOWANEGO W LIKWIDOWANYM REJONIE BYŁEJ KOPALNI "SZOMBIERKI" -KWK "CENTRUM-SZOMBIERKI" W BYTOMIU

PROJEKT : Koncepcja zagospodarowania terenów poprzemysłowych na przykładzie szybu "Krystyna" KWK Centrum - Szombierki w Bytomiu	UMOWA FAZA - KONCEPCJA DATA 11.05.1993	WIDOK STAN ISTNIEJĄCY	SKALA BRANŻA ARCH
INWESTOR : AGENCJA INICJATYW LOKALNYCH S.A.			
WYKONAWCA : PLAN VISION ARCH. JAROSŁAW HALUPKA			15

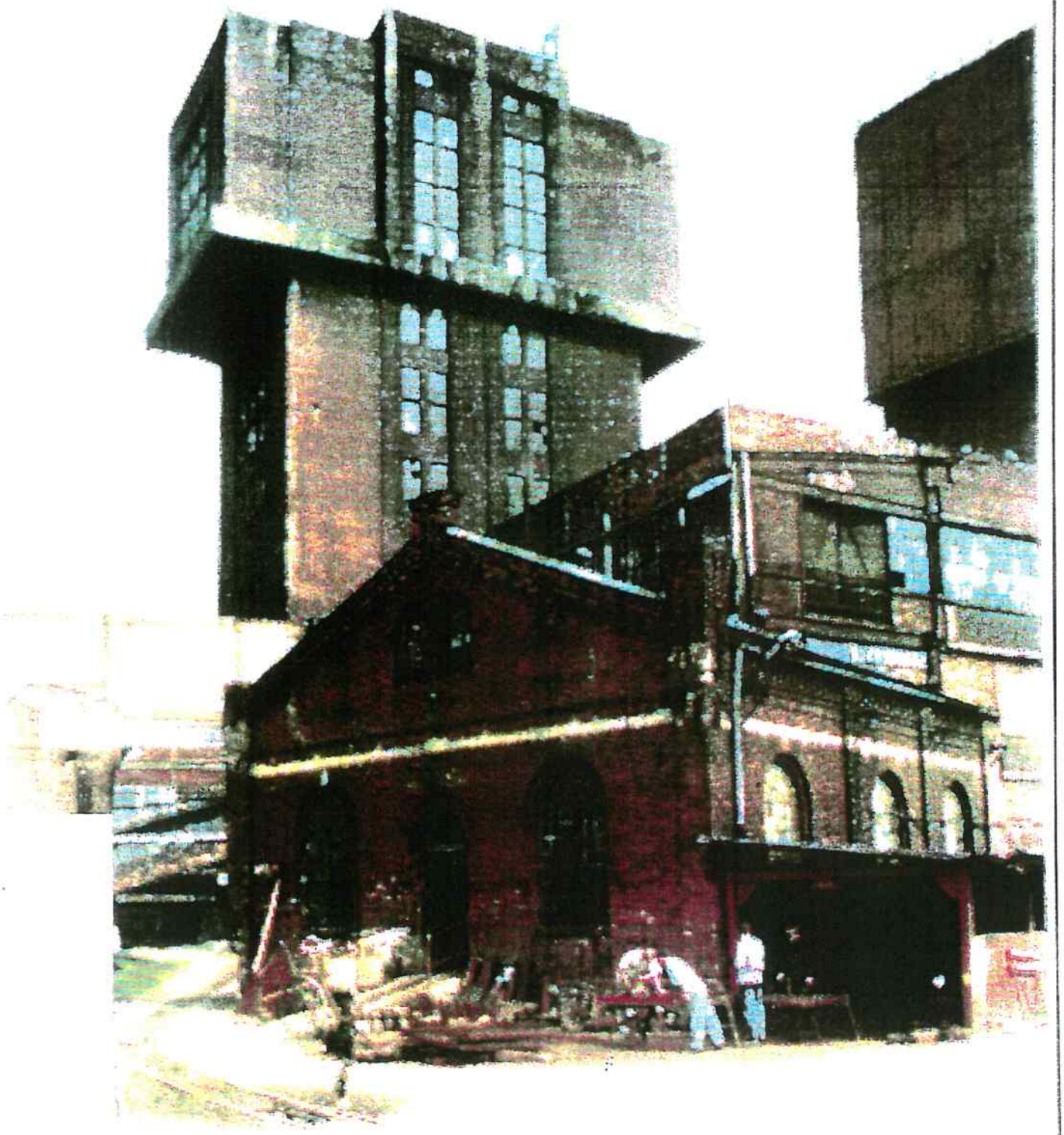

PROJEKT: Koncepcja zagospodarowania terenów poprzemysłowych na przykładzie szybu "Wyczyna" i KWK Centrum- Szombierki w Bytomiu	UMOWA	WIDOK ŚLUSARNI STAN ISTNIEJĄCY	SKALA
	FAZA - KONCEPCJA		BRANŻA: ARCH
	DATA 11.06.1999		
INWESTOR: AGENCJA INICJATYW LOKALNYCH S.A.			
WYKONAWCA: PLAN VISION ARCH. JAROSŁAW HALUPKA			16

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH NA PRZYKŁADZIE SZYBU "KRYSTYNA" ZLOKALIZOWANEGO W LIKWIDOWANYM REJONIE BYŁEJ KOPALNI "SZOMBIERKI" -KWK "CENTRUM-SZOMBIERKI" W BYTOMIU

AD. 1.3. WAŻNIEJSZE DANE CHRAKTERYSTYCZNE

1.1. Powierzchnia wydzielonej działki- 18224 m²

1.2. Powierzchnia zabudowy- 428 m² (obiekt szybu)

1.3. Powierzchnia całkowita zabudowy- 3412 m² (obiekt szybu)

1.4. Kubatura- 26283 m³

1.5. Ilość kondygnacji- wariant pierwszy

I.	część wejściowa- parter	0
II.	biura	+1
III.	klub- część wejściowa, biura i szatnie	+2
IV.	Klub- część sportowa i piony sanitarne	+3
V.	część gastronomiczna- sala główna	+4
VI.	część gastronomiczna- antresola	+5
VII.	część biurowa- poddasze	+6
VIII.	część rekreacyjna- taras i kawiarnia	+7

1.6. Ilość kondygnacji- wariant drugi

I.	część wejściowa- parter	0
II.	biura	+1
III.	biura	+2
IV.	biura	+3
V.	biura	+4
VI.	klub- część wejściowa, biura i szatnie	+5
VII.	Klub- część sportowa i piony sanitarne	+6
VIII.	część gastronomiczna- sala główna	+7
IX.	część gastronomiczna- antresola	+8
X.	część biurowa- poddasze	+9
XI.	część rekreacyjna- taras i kawiarnia	+10

Ad. 1.5. OPIS ROZWIĄZANIA PROJEKTOWEGO

W proponowanym rozwiązaniu projektowym przyjęto podział na dwa warianty (A i B) zagospodarowania wydzielonego ze struktury kopalni terenu stanowiącego odrębną działkę oraz podział na dwa warianty zagospodarowania funkcjonalnego obiektu szybu „Krystyna".

Program funkcjonalny obejmuje rozwiązania zmierzające ku przywróceniu miastu terenów i adaptowanych obiektów po zakończeniu procesów likwidacyjnych, stąd projektowana struktura funkcjonalna ma charakter głównie usługowy i rekreacyjny.

Koncepcja transformacji przestrzeni przemysłowych na przykładzie adaptacji szybu „Krystyna" zwraca uwagę na istotne dla miasta wartości kulturowe, historyczne funkcjonalne i krajobrazowe jakie można wykorzystać i wyeksponować adaptując obiekty o nawet parametrycznie przemysłowym przeznaczeniu.

Połączenie z głównymi szlakami komunikacyjnymi dla projektowanego obszaru odbywać się będzie głównym wjazdem na teren kopalni od strony ulicy Zabrzańskiej skąd poprzez wewnętrzną drogę zakładową wzdłuż budynku łaźni od północy zlokalizowano wjazd na teren opracowania.

Projektowany układ komunikacyjny zakłada przebieg drogi o szerokości 7m. wzdłuż głównej osi wydzielonego terenu na kierunku północ- południe wraz ze 129 miejscami parkingowymi dla obsługi i klientów.

W proponowanym rozwiązaniu przyjęto podział funkcjonalny terenu wydzielonej działki wzdłuż wewnętrznej drogi komunikacyjnej na trzy sekcje.

- Pierwsza sekcja- północna, rozciągająca się od wjazdu na teren działki aż do bezpośredniego sąsiedztwa obiektu szybu „Krystyna", pełni rolę terenów wystawowych, parkingów obsługi i parkingów reprezentacyjnych, terenów zieleni oraz ciągu

spacerowo- krajobrazowego wzdłuż przebiegającego uskoku terenu otwierającego panoramę miasta Bytomia.

- Druga sekcja- środkowa obejmuje obszar placu wejściowego do budynku szybu oraz sam budynek szybu „Krystyna" pełni funkcję reprezentacyjną, komunikacyjną i zaopatrzeniową.

- Trzecia sekcja- południowa obejmuje obszar znajdujący się za budynkiem szybu Krystyna i pełni rolę głównie parkingową, znajdujący się tam również budynek gospodarczy- warsztat szybowy ze względu na walory zabytkowe będzie pełnił funkcje gastronomiczne nie konkurujące z funkcjami lokalizowanymi w budynku szybu.

Projektowana adaptacja budynku szybu zawiera zagospodarowanie wszystkich istniejących kondygnacji pełniących dotychczas rolę obsługi maszyny wyciągowej wraz z projektowanymi półkondygnacjami i tarasem widokowym oraz możliwością rozbudowy trzonu wieży wyciągowej szybu w trzy nowe kondygnacje.

Obiekt szybu skomunikowany jest od zewnątrz dwoma przeciwległymi (północ – południe) portykami wejściowymi oraz od strony zachodniej rampą towarową umożliwiającą zaopatrzenie biur i lokali gastronomicznych.

Wewnątrz powiązania między kondygnacjami umożliwia zwarty system komunikacji pionowej wyposażony w układ sześciu wind (w tym dwu pomocniczych) oraz dwu klatek schodowych pełniących rolę ewakuacyjną z bezpośrednim dostępem do każdego istniejącego i projektowanego poziomu funkcjonalnego.

- Parter projektowanego obiektu obejmuje dostęp do wszystkich systemów komunikacji pionowej i zaopatrzenia, pełni rolę reprezentacyjną, składa się z obszernego holu o powierzchni 167 m□części sanitarnej oraz portierni.

- Pierwsze piętro pierwszego wariantu zagospodarowania szybu „Krystyna" mieści się na pierwszym istniejącym poziomie szybu na wysokości 25,3 m i obejmuje funkcje biurowe, wyposażone jest w pion sanitarny, komunikacyjny oraz wyjścia ewakuacyjne.
- Drugie piętro obejmuje drugi istniejący poziom funkcjonalny na wysokości 30,5 m pomiędzy trzonem a głowicą wieży szybu o wysokości 9m i wyposażone jest dodatkowo w antresolę umieszczoną w połowie wysokości istniejącej kondygnacji, na poziomie 34,55 m.

  Antresola ta pełni rolę wejściową i wraz z kondygnacją na poziomie 30,5 m pełni funkcję klubu sportowego, fitness club, siłowni itp. jest poziomem z którego dostępne są wszystkie systemy komunikacji pionowej i ewakuacyjnej wyposażona jest w hol, biura obsługi, pion sanitarny, szatnie oraz wewnętrzne, odrębne klatki schodowe łączące ją z głównym poziomem funkcjonalnym na którym znajduje się sala treningowa, główny trzon sanitarny oraz system ewakuacyjnych klatek schodowych i wind pomocniczych.
- Trzecie piętro znajduje się na trzeciej istniejącej kondygnacji o wysokości ok. 11 m. na poziomie 40,6 m i w całości mieści się w głowicy szybu w miejscu obsługi maszyny wyciągowej. Kondygnacja ta razem z projektowaną antresolą na wysokości 3m od poziomu posadzki została przeznaczona na funkcje gastronomiczne w tym :

a. Restauracja - 48 miejsc siedzących w części restauracyjnej
   - 20 miejsc w części bankietowej
   - 20 miejsc siedzących w części reprezentacyjnej obiadowej
   - 76 miejsc siedzących na antresoli

   razem restauracja - 164 miejsca

b. Kawiarnia - 36 miejsc siedzących w części centralnej
   - 24 miejsca siedzące w części widokowej
   - 144 miejsca siedzące na tarasie widokowym

razem kawiarnia – 205 miejsc siedzących

Razem wszystkich miejsc w restauracji i kawiarni 369 w tym na poziomie trzecim 225.

Kondygnacja ta wyposażona jest w pełną obsługę systemu komunikacji pionowej, towarowej i ewakuacyjnej oraz dodatkowo w układ dwu wewnętrznych klatek schodowych łączących poziom trzeci z antresolą. Całość obsługuje trzon kuchenny o powierzchni 120 m□ wraz z magazynami, pomieszczeniami obsługi i chłodniami oraz dostosowany do warunków trzon sanitarny znajdujący się na poziomie antresoli.

W skład wyposażenia wchodzą również zabytkowe elementy do niedawna funkcjonującej unikalnej, pierwszej w Europie pionowej maszyny wyciągowej łącznie z dwoma kołami wyciągowymi i mostkami sterowniczymi.

- Czwarte piętro znajduje się na poddaszu istniejącego obiektu przeznaczone jest wyłącznie na funkcje biurowe. Wyposażone zostało w cztery samodzielne układy biur z dwoma salami konferencyjnymi oraz z salą operacyjną o powierzchni 80 m□ powtarzalny układ komunikacji pionowej, towarowej i ewakuacyjnej oraz w trzon sanitarny.
- Taras, znajdujący się na dachu obiektu przeznaczony został na funkcje gastronomiczne zlokalizowanej tam kawiarni oraz funkcje rekreacyjne, widokowe związane z penetracją otoczenia, krajobrazu miasta z wyjątkowo dobrego punktu widokowego na szczycie 40 m, wieży szybu.

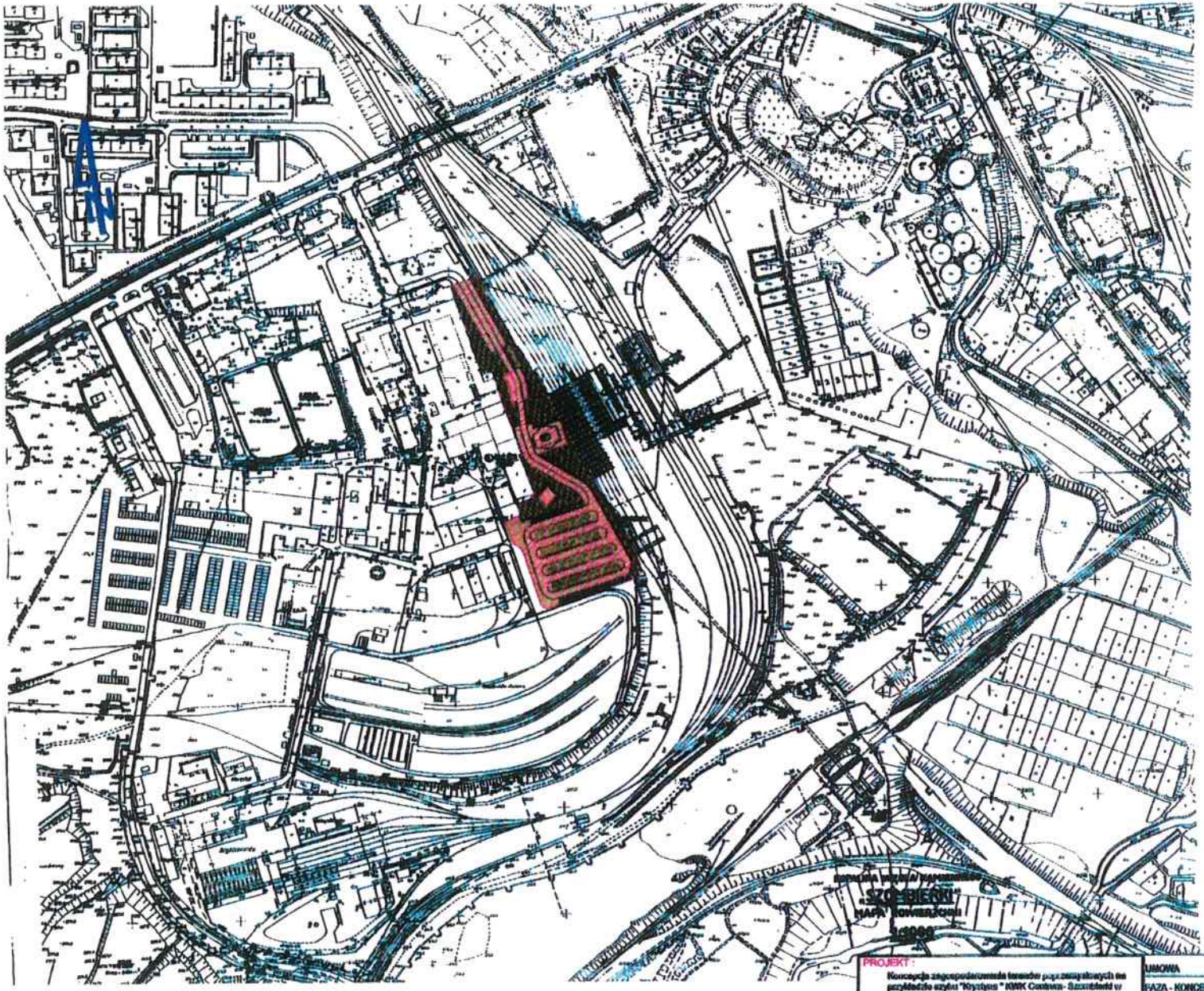

PROJEKT: Koncepcja zagospodarowania terenów poprzemysłowych na przykładzie szybu "Krystyna" KWK Centrum - Szombierki w Bytomiu	UMOWA	ORIENTACJA	SKALA 1:4000
	FAZA - KONCEPCJA		BRANŻA: ARCH
	DATA 11.05.1993		
INWESTOR: AGENCJA INICJATYW LOKALNYCH S.A.			
WYKONAWCA: PLAN VISION ARCH. JAROSŁAW HAŁUPKA			1

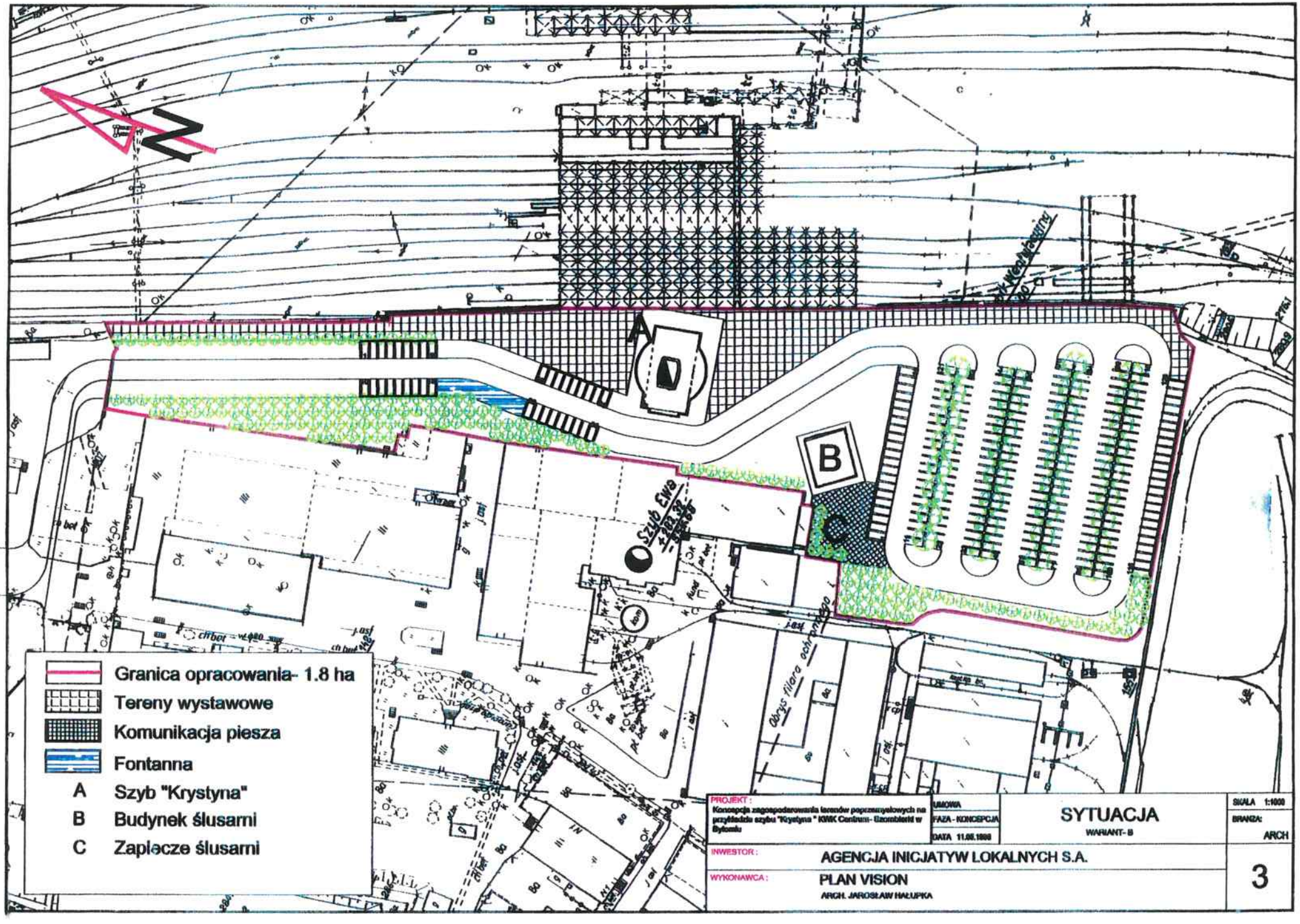
Granica opracowania- 1.8 ha
Tereny wystawowe
Komunikacja piesza
Fontanna
A Szyb "Krystyna"
B Budynek ślusarni
C Zaplecze ślusarni
A
B
C
Szyb Ewa
PROJEKT :
Koncepcja zagospodarowania terenów poprzemysłowych na przykładzie szybu "Krystyna" KWK Centrum- Siemianowice w Bytomiu
UMOWA
FAZA - KONCEPCJA
DATA 11.08.1998
SYTUACJA
WARIANT- B
SKALA 1:1000
BRANŻA:
ARCH
INWESTOR :
AGENCJA INICJATYW LOKALNYCH S.A.
WYKONAWCA :
PLAN VISION
ARCH. JAROSŁAW HAŁUPKA
3

WARIANT I

Restrukturyzacja zatrudnienia w latach 1998-2002 (według Biznes Planu BSW S.A. na lata 1998 – 2002 r.)

Bytomska Spółka Węglowa realizując Program naprawczy zgodnie z założeniami *"Reforma górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 1998 - 2002 programu rządowego przyjętego przez Radę Ministrów RP w dniu 30.06.1998"*, planuje obniżyć ewidencyjne zatrudnienie w całej Grupie Kapitałowej ze stanu **28173** pracowników (31.12.1997r.) do stanu **16331** pracowników (31.12.2002r.) o **11842** pracowników .Obniżenie zatrudnienia w latach 1998 - 2002 będzie rezultatem odejść **12300** pracowników z tytułu :

- osłon socjalnych	**8342** prac.,
- zatrudnienia w podmiotach powstałych na bazie majątku kopalń	**1329** prac.,
- ubytków naturalnych	**2245** prac.,
w tym emerytury	**1768** prac.,
- z przyczyn dotyczących pracownika	**384** prac.,

Proces restrukturyzacji zatrudnienia odbędzie się bez zwolnień grupowych.

Należy podkreślić, że ruchem wewnętrznym, wynikającym z przekształceń kapitałowo - organizacyjnych (**36536** prac.) oraz uzupełnieniem braków kadrowych w ramach BGK (**825** prac.), będzie objętych **37361** pracowników.

Liczba ta jest wyższa od aktualnego ewidencyjnego stanu zatrudnienia BGK i wynika stąd, że gros pracowników będzie objętych procesem przemieszczeń dwukrotnie, najpierw do kopalń spółek z o.o., a następnie do wydzielonych zakładów górniczych lub do zakładów całkowicie likwidowanych.

Proces restrukturyzacji zatrudnienia w BGK doprowadzi do obniżenia średniego zatrudnienia w latach 1997 - 2002 o **12814** prac. tj. o **43,5%** (ze średniego stanu **29425** prac. w 1997 r. do średniego stanu zatrudnienia **16611**), czyli o 1,1 punktu procentowego więcej niż zakłada Program Rządowy.
W zakładach górniczych w 2002 r. średnie zatrudnienie będzie wynosiło **15276** prac., co przy wydobyciu **9531,3 tys**. ton daje wydajność **624** t/1 zatr / rok.
W stosunku do wykonania w 1997 r. (**494** t / 1 zatr./rok) jest to wzrost wydajności pracy o **126** ton / 1 zatr./ rok tj. o **26** % .

W 1999 roku zostaną dokonane ostateczne przekształcenia kapitałowo-organizacyjne w wyniku których pracownicy kopalń likwidowanych BGK znajdą zatrudnienie :

- w obszarze rentownej działalności wydobywczej około - **17 640** prac.
- w obszarze działalności likwidacyjnej finansowanej z budżetu państwa około **2000** prac.,
- w obszarze samofinansującej się działalności gospodarczej głównie usługowej zarówno w sferze kompleksowej obsługi czynnych zakładów górniczych jak również produkcji i usług skierowanych na rynek poza branżę górniczą około **510** pracowników (ogółem w latach 1998 - 2000 znajdzie tu zatrudnienie około **1330** pracowników).

Decydujący wpływ na obniżenie zatrudnienia będzie miało funkcjonowanie Górniczego Pakietu Socjalnego. Przewiduje się, że osłony socjalne będą stanowić **67,8** % wszystkich odejść w BGK. Jest to o **15%** więcej niż zakłada się w Programie Rządowym dla całej branży. Na ogólną sumę **8342** odejść z tytułu osłon socjalnych planuje się, że **4305** pracowników skorzysta z jednorazowej odprawy bezwarunkowej, **3925** prac. z urlopów górniczych i **112** pracowników z zasiłków socjalnych.

Koszty restrukturyzacji zatrudnienia w Bytomskiej Grupie Kapitałowej w latach 1998 -2002 wyniosą **805.364,4** tys.zł., w tym kwota **750.448,7** tys. zł będzie podlegać refundacji budżetowej , natomiast kwota **54.915,7** tyś. zł. będzie musiała być pokryta z środków własnych kopalni.

W skład kosztów podlegających refundacji budżetowej wchodzą :

- koszty górniczego pakietu socjalnego - **553.946,5** tys. zł.,
- - koszty roszczeń pracowniczych - **186.619,8** tys. zł.,
- odprawy pieniężne z przyczyn ekonomicznych - **9.882,4** tys. zł.

Natomiast w koszt restrukturyzacji zatrudnienia nie podlegający refundacji zalicza się:

- koszty wynikające z kontynuacji osłon socjalnych z lat poprzednich nie podlegające ówcześnie refundacji budżetowej - **35.247,9** tyś. zł.,
- koszty roszczeń pracowniczych w zakładach , w których nie jest wstrzymane wydobycie - **15.223,0** tys. zł.,
- koszty odpraw pieniężnych dla pracowników odchodzących z przyczyn ekonomicznych w zakładach nie likwidowanych - **4.444,8** tys. zł.

Proces restrukturyzacji zatrudnienia w Bytomskiej Grupie Kapitałowej odbywa się przy pełnej akceptacji organizacji związkowych, czego dowodem jest podpisana 28 kwietnia 1998 r. przez Zarząd BSW S.A. wspólnie ze związkami Umowa Społeczna.

Konieczność przekwalifikowań.

Realizacja przemieszczania pracowników wymagać będzie przeszkolenia dużej liczby pracowników. Oblicza się, że przeszkolonych będzie musiało być około:

- **5090** pracowników, którzy znajdą zatrudnienie w nowych zakładach górniczych prowadzących rentowną działalność wydobywczą oraz w spółkach likwidowanych.; oraz
- **700** pracowników, którzy znajdą zatrudnienie w spółkach skupionych w BHP-U S.A.

Koszt z tym związany z przeszkoleniem pracowników, którzy znajda zatrudnienie w sferze działalności podstawowej obliczany jest na około **2 440 tys. zł.** Koszt związany z przeszkoleniem pracowników przechodzących do struktur BPH-U S.A. obliczany jest na około **853 tys. zł.**

Zgodnie z Ustawą z dnia 14.12.1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (tekst jednolity Dz. U. z 1997 r. nr 25 poz. 128 z późniejszymi zmianami) 50% kosztów będzie można pokryć z Funduszu Pracy.

Ogółem, oblicza się, że na przestrzeni lat 1998 – 2002 odejdzie ze Spółki około **8.342** pracowników w ramach osłon socjalnych. Przewiduje się dalej, że około **4.300** pracowników odejdzie z Bytomskiej Grupy Kapitałowej tylko z tytułu jednorazowych odpraw bezwarunkowych i zasiłków socjalnych.

W obszarze objętym projektem Banku Światowego, z ogólnej liczby **2085** pracowników dotkniętych skutkami fizycznej likwidacji **1596** to osoby, które skorzystają z GPS odchodząc na zasiłki socjalne i odprawy jednorazowe. To pozostawia liczbę **489** pracowników, którzy nie posiadają uprawnień do skorzystania z GPS. Zagospodarowanie tych pracowników planowane jest przy pomocy BHP-U S.A.

Ocenia się, że większość pracowników, którzy odejdą z racji odpraw jednorazowych będzie poszukiwać zatrudnienia na lokalnych rynkach pracy. Należy także spodziewać się, że pewna liczba pracowników, którzy odejdą w ramach urlopów górniczych także trafi na lokalne rynki pracy w poszukiwaniu pracy w niepełnym wymiarze godzin.

CHARAKTERYSTYKA ZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW BGK

1. Pracownicy dołowi

Wśród robotników najlepiej wykształceni są spawacze, mechanicy, ślusarze oraz elektrycy, elektromonterzy i pokrewni. Większość robotników ma ponad 30 lat oraz ponad 11 letni staż pracy. Prawie co drugi górnik zarabia ponad 2000 zł. To samo można powiedzieć o elektrykach i mechanikach. Większość robotników ma na utrzymaniu co najmniej 3 osoby w tym niepracującą żoną

Wśród dozoru dominuje wykształcenie średnie i zarobki ponad 2500 zł. Wiek jest nieco zróżnicowany lecz przeważa przedział od 41-50 lat i staż pracy od 16-20 lat. Większość osób dozoru utrzymuje ze swojej pracy minimum 3 osoby.

2. Pracownicy zakładów przeróbczych

Pracowników zakładów przeróbki mechanicznej można scharakteryzować następująco:

-wykształcenie zawodowe, wiek od 31-40 lat, utrzymują ze swojej pracy 3 lub 4 osoby. Małżonkowie w większości z nich mają swoje źródło dochodu.

Dozór w większości przypadków ma średnie wykształcenie. Jest w wieku od 21-40 lat z przewagą przedziału od 31-40 lat. Zarobki od 1501-2000 zł. Ma na utrzymaniu 1 lub 2 osoby. Większość małżonków ma swoje źródło utrzymania,. Połowa z nich pracuje ponad 20 lat.

3. Pracownicy powierzchni

Robotnicy powierzchni charakteryzują się wykształceniem zawodowym, zarobkami nie przekraczającymi 1500 zł. Są to ludzie w wieku od 31-50 lat, mają na utrzymaniu co najmniej 3 osoby lecz małżonkowie większości z nich mają swoje źródło dochodu. Dłuższy staż pracy mają ślusarze i spawacze niż elektrycy i elektromonterzy.

Dozór powierzchni ma średnie wykształcenie, wiek od 21-40 lat oraz zarobki nie przekraczające 1500 zł. Mają na utrzymaniu tylko jedną osobę. Małżonkowie mają swoje źródło utrzymania. Co druga osoba pracuje 21 i więcej lat.

Pracownicy służb finansowo-księgowych i pozostali umysłowi mają głównie średnie wykształcenie, są w wieku od 31-50 lat i zarabiają do 1500 zł. Większość ma na utrzymaniu tylko jedną osobę. Staż pracy wśród tej grupy wynosi 21 i więcej lat.

WARIANT II

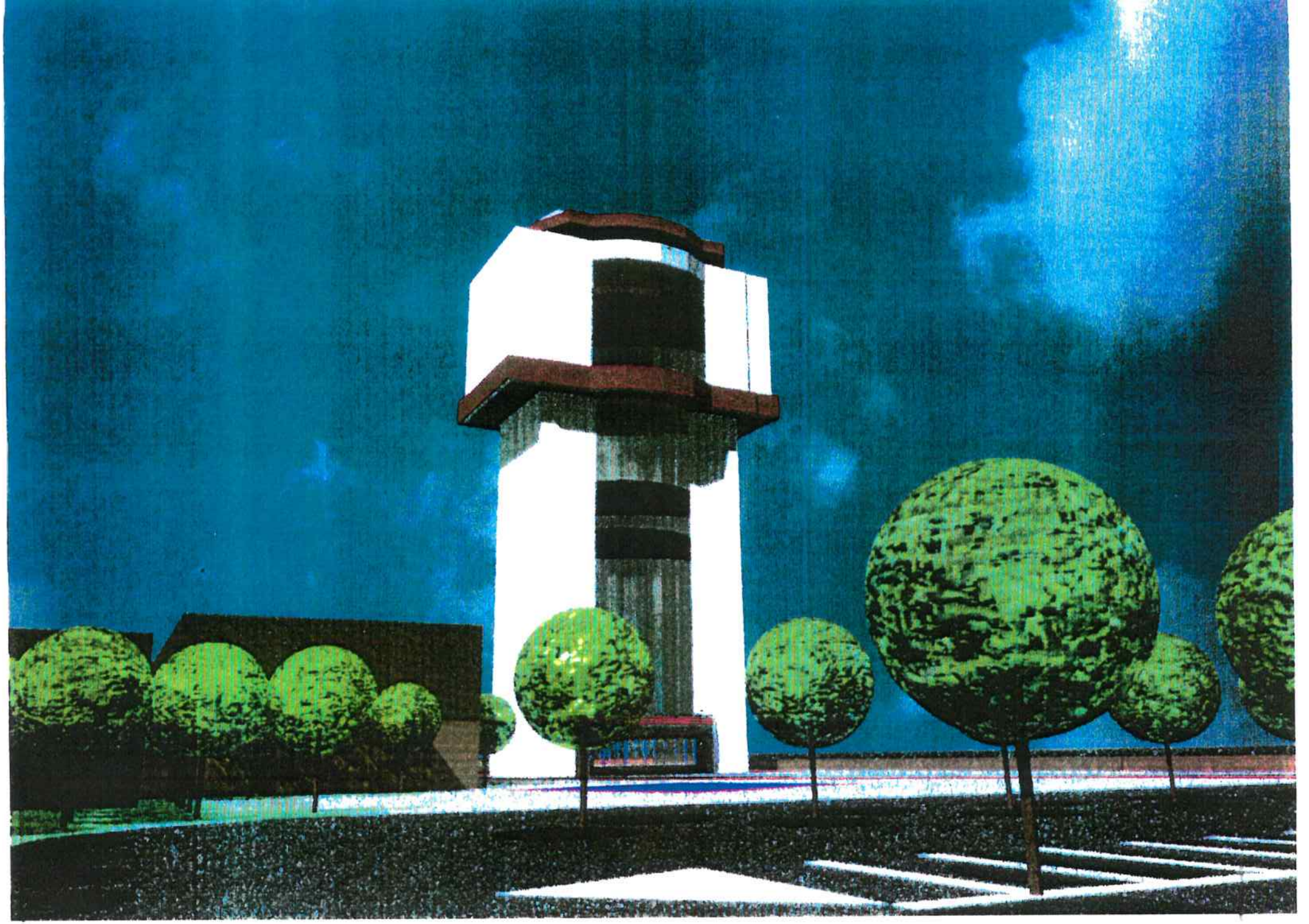

WARIANT III